

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta

Práce s dětmi s odloženou školní docházkou

Bakalářská práce

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Olga Vaněčková

Vypracovala:

Lenka Sýkorová

České Budějovice, 2013

Prohlášení.

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáváním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 30.6. 2013

.....

podpis

PODĚKOVÁNÍ

Velice děkuji PhDr. Olze Vaněčkové za její pomoc, kterou mi poskytla při psaní této bakalářské práce, za její ochotu a cenné rady.

Dále bych ráda poděkovala všem respondentům, kteří mi přispěli k vypracování výzkumné části

V neposlední řadě bych chtěla poděkovat celé své rodině a blízkým, kteří trpělivě tolerovali celé mé studium.

ABSTRAKT

Bakalářská práce s názvem „Práce s dětmi s odloženou školní docházkou“ se zabývá dětmi, které zůstávají v mateřské škole o rok déle z důvodu odkladu školní docházky. Práce nás seznamuje s vývojovými charakteristikami dětí. Vysvětluje pojmy jako je školní zralost, školní připravenost, školní nezralost. Poslední oblast teoretické části se týká rámcově vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. V praktické části jsou interpretovány výsledky z dotazníkového šetření. Práce zjišťuje, zda a jakým způsobem pedagogové pracují s dětmi s odkladem školní docházky a zda vytvářejí pro dítě individuální vzdělávací plán. Dále bylo šetřeno, s kým spolupracuje mateřská škola při diagnostice dítěte.

KLÍČOVÁ SLOVA

Předškolní vzdělávání, školní zralost, odklad školní docházky, individuální vzdělávací plán

ABSTRACT

Bachelor thesis titled „Working with children with delayed schooling“ deals with children who remain in kindergarten a year longer due to delay school. The work introduces the developmental characteristics of children. It explains concepts such as school readiness, school readiness, school immaturity.. The last area of the theoretical concerns Framework educational program for pre-school educaion. In the practical part introduces the results of the survey. The work investigates whether and how teachers work with children delayed schooling and make sure that the child is an individual education plan. It was rurther investigated with whom cooperates kindergarten in the diagnosis of the child.

Key words:

Pre-school education, school readiness, school attendance delay, individual education plan.

OBSAH

ÚVOD	8
I. TEORETICKÁ ČÁST	
1. Charakteristika období dětí před nástupem do základní školy.....	9
1.1 Vývoj poznávacích procesů	9
1.2 Vývoj verbálních schopností	12
1.3 Emoční vývoj	13
1.4 Socializace	14
1.5 Vývoj dětské osobnosti a sebepojetí	15
2. Nástup dítěte do základní školy	17
2.1 Znaky školní zralosti	18
2.1.1 Diagnostika školní zralosti	20
2.2 Školní připravenost	21
2.3 Školní nezralost	22
2.4 Opatření pro školsky nezralé děti	23
2.5 Odklad povinné školní docházky	23
2.6 Individuální vzdělávací plán	25
2.6.1 Význam IVP.....	28
2.6.2 Tvorba IVP.....	28
3. Systém kurikulárních dokumentů	30
3.1 Pojetí a cíle předškolního vzdělávání	30
3.2 Vzdělávací obsah a vzdělávací oblasti RVP PV	30
II. PRAKTICKÁ ČÁST	
4. Cíl práce a výzkumné předpoklady	32
4.1 Cíl výzkumu	32

4.2 Výzkumné otázky	32
5. Metodika výzkumu	33
5.1 Použité metody	33
5.2 Výběrový soubor	33
5.3 Sběr a zpracování dat	34
6. Prezentace výsledků šetření	34
6.1 Interpretace výsledků šetření	47
Závěr	49
Seznam použité literatury	51
Příloha	53
Dotazník	54
Posudek z pedagogicko-psychologické poradny	57
Vytvořený individuální vzdělávací plán	59

ÚVOD

Téma, děti s odloženou školní docházkou, je v současnosti velice diskutované téma. V dnešní době klade společnost na každého z nás vysoké nároky. Bohužel toho nejsou ušetřeny ani ti nejmladší. Kritéria, která jsou nastavena pro přijetí dítěte do základního vzdělání, se zdají čím dál obsáhlejší a náročnější. Z tohoto důvodu jsou učitelé více nuceni systematicky připravovat děti k nástupu školní docházky.

Téma bakalářské práce je zajímavé hlavně tím, že mám dceru, která je pětiletá a příští rok by měla nastoupit na základní školu. Zároveň jsem učitelkou v mateřské škole s krátkou praxí, proto jsem se chtěla více dozvědět o školní zralosti, co vše je důležité, čeho si u dětí všimnout a na co si při diagnostice dětí dát pozor.

Protože se práce zabývá dětmi s odkladem školní docházky, zaměřuje se teoretická část hlavně na charakteristiku předškolního věku a jeho psychiku, školní zralost, školní nezralost, otázkou připravenosti, s důrazem na období před nástupem do základní školy. Úloha mateřské školy je, aby co nejlépe využila dobu odkladu, aby se děti při dalším zápisu dobře vypořádaly s nároky a požadavky následného základního vzdělání. Odklad školní docházky je další z oblastí, kterou se zabývá bakalářská práce a s odkladem je spjata i tvorba individuálního vzdělávacího plánu.

Obecným cílem práce je identifikovat oblasti problémů při školní nezralosti, zjistit, kdo se podílí na diagnostice dítěte a kdo spolupracuje při vytváření individuálního vzdělávacího plánu u dětí, které mají odklad povinné školní docházky.

Konkrétní cíl práce zjišťuje, jak postupují mateřské školy při zařazení dětí s OŠD. Zda převažují chlapci nebo dívky, kdo častěji dostává odklad školní docházky. Zda dochází ke spolupráci mateřských a základních škol a jestli spolupracuje pedagogicko-psychologická poradna se školou mateřskou. Jakým způsobem je vytvářen individuální vzdělávací plán. Zjišťovalo se také, která metoda či literatura, se využívá při práci s dětmi s odkladem školní docházky. V souladu s cílem práce je zvolen kvantitativní přístup, základní metodou pro výzkum je dotazníkové šetření.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. CHARAKTERISTIKA OBDOBÍ DÍTĚTE PŘED NÁSTUPEM DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY.

Doba, která se nazývá předškolní období, trvá od 3 let do 6-7 let. Hraniční věk je určen především sociálně, doba, kdy dítě nastupuje povinnou školní docházkou.

Jednou z hlavních charakteristik tohoto období je upevňování vlastní pozice ve světě. Dítěti napomáhá jeho představivost, intuitivní uvažování, které většinou postrádá logiku. Svou představivost dítě podřizuje vlastním potřebám a možnostem poznání. Dítě si potřebuje potvrdit svoje kvality. Jistou novostí je rozvoj vztahů s vrstevníky, proto toto období vytváří základ pro život ve společnosti. Dítě přijímá určitý řád. Ve vrstevnické skupině se učí spolupracovat i projevovat. (Vágnerová, 2008, s. 173)

Práce se zabývá dětmi, které mají odklad školní docházky, proto se následující kapitoly vztahují k vývojovým etapám dítěte s důrazem na období před vstupem na základní školu.

1.1. Vývoj poznávacích procesů

V tomto věku je poznávání zaměřeno na nejbližší svět a pravidla, která v něm platí. Piaget (1970) označil tuto fázi kognitivního vývoje jako **období názorného, intuitivního myšlení**. (Vágnerová, 2008, s. 174).

Dalším častým způsobem myšlení je **analogické uvažování**. Děti ji používají při vymezení a odvozování pojmů, ale často tak činí nepřesně. Jak uvádí Strašíková, 2000 chlapec došel k závěru, že „*když kovbojka je kniha o kovbojích, tak kytovka je kniha o kytkách*.“ (in Vágnerová, 2008, s. 179)

Aby mohly děti správně analogicky uvažovat, je potřeba mít určité znalosti, chápat vztah pouhé podobnosti, nejenom totožnosti či rozdílnosti. I zde dochází k vývojovému posunu od pouhé vizuální podobnosti k **většímu důrazu na funkční vztahy**. Děti předškolního věku kladou důraz na vnější podobnost. Předpokládají že, věci, které jsou stejné, mají stejné znaky nebo podobně vypadající. **Při kauzálním uvažování předškolní děti odmítají náhodu**. V okolním dění hledají přímou a jednoznačnou příčinu. Vychází to z primárních potřeb a tou jsou přesně daná pravidla. Realitu prezentují tak, aby byla pro ně srozumitelná a přijatelná. Způsob jakým dítě uvažuje, se

projevuje při řešení problémů. Typické pro předškolní věk, je zaměření se na nevýznamné znaky. To vede ke špatnému řešení, protože dítě tu situaci nepochopilo. K lepšímu vyhodnocování situací mohou napomoci scénáře (znalost určitých situací). Děti ví, co se v daných situacích děje a co následuje (např. jak to probíhá u zubaře, v kině apod.) Pro děti je velice obtížné sestavit si plán situace. Návrhy dětí často bývají nerealizovatelné či egocentrické. Předškolní děti jsou přesvědčené, že zvládnou víc, než je ve skutečnosti možné. Často řeší pouze části problémů. Útržkovitost, nepropojenost a nekoordinovanost je znakem myšlení u předškolních dětí. Dospělí mohou dětem pomoci při řešení situací tak, že před ně postaví problém tak, aby byl pro dítě lépe řešitelný. (Vágnerová, 2008, s. 179-181)

Dítě umí vyvozovat závěry, jsou závislé na názoru, zpravidla na vizuálním tvaru. Myšlení tedy zatím nepostupuje podle logických posloupností. Myšlení je vázáno na činnost ve smyslu egocentrické, antropomorfní (vše polidšťuje), magické (mění fakta podle svého přání) a artificialistické (všechno se „dělá“). Dospělým toto myšlení může připadat zábavné, ale pro děti je skutečné. (Langmeier., J., Krejčířová, D., 1998, s. 89)

Kresba je neverbální a má symbolickou funkci. Dítě v ní zobrazuje realitu, tak jak ji chápe, myslí si, že je to správné. Vývoj kresby lidské postavy má svůj typický průběh: **stádium hlavonožce**. Tento styl se ukazuje okolo třetího roku. Dítě se soustředí na zobrazení hlavy a detailů obličeje. Dále dítě kreslí nohy. Další stádium je **subjektivní fantazijní zpracování**. Tento průběh kresby je typický pro dítě mezi 4- 5 rokem. Toto pojetí je typické zdůrazněním detailů, které jsou pro děti důležité, ale způsob zobrazení nemusí respektovat realitu. (př. Průhledné kresby). Posledním stádiem předškolního věku, co se týká kresby je stádium **realistického zobrazení**. Dětské výtvořky se stále více podobají skutečnosti. (Vágnerová, 2008, s. 183-186).

Ve třetím roce dítě ovládne i kresbu křížku, v pátém roce je schopno napodobovat čtverce a si v šestém roce trojúhelník. Rovněž roste i jeho schopnost vyjádřit kresbou svoji představu. Čtyřleté děti již podávají realističtější obraz, i když zatím jen v hrubších rysech. Velkou úlohu v socializačním procesu má **hra**. Někteří autoři celé období předškolního věku jednotně označují, jako o období hry, která se v této době stává důležitou činností dítěte. U předškolního dítěte je hra odlišná. Je rozvinutější, nejde jen na cvičení funkcí vlastního těla a o prozkoumávání vlastností předmětů, zaměřuje se na vytvoření něčeho nového. (Langmeier, 2006, s. 88, s. 100)

Především symbolická hra, je pro děti předškolního věku, prostor, kde se mohou bezpečně vyrovnávat s realitou. Mohou se chovat podle svých představ, jsou při hře svobodné. Tematická hra. Při ní si mohou děti zahrát na svého oblíbeného hrdinu nebo naopak na někoho, kdo se jim zdá jako záporná postava. Sami se zkusí chovat jako někdo jiný. (Vágnerová, 2008, s. 186)

Děti do tohoto předškolního období si doposud hrály samostatně. Nebo se spíše navzájem napodobovaly. Čtyřleté a pětileté děti si zřídka hrají paralelně. Převažují společné hry. Organizované spolupráce při hře je zřetelná. (Langmerier, 2006, s. 99)

Chápání prostoru, času a počtu. Dětem předškolního věku se zdají blízké předměty daleko větší než ty vzdálenější. Děti umějí rozlišit pojmy nahoře a dole, ale nejsou dostatečně vyztřelé při určování objektů, které jsou vpravo či vlevo. Předškolní děti chápou časové pojmy „dříve“ a „později“. Poznají kratší a delší dobu, znají časovou posloupnost. Pětileté děti navíc znají rozdíl mezi počátkem a koncem. Toto období je charakteristické tím, že pro děti je důležitá přítomnost. Podle nich se vše odehrává dnes nebo v blízké budoucnosti. Předškolní děti umějí vyjmenovat měsíce v roce, ale nepoužívají je. Vzdálená budoucnost není pro děti důležitá. Každý z nás pořád něco počítá a děti se to snaží napodobovat. V tomto období děti znají názvy čísel, ale neumějí si ten pojem představit. Proto se může stát, že při přeřkávání čísel, je vyjmenují na přeskáčku nebo některé číslo vynechají. Chápou jaký je rozdíl mezi pojmy „málo“ a „hodně“. Úlohu, při které dětem zadáme, že mají něco ubrat či přidat, vyřeší správně. Ale obtížné je pro děti určit, zda je něčeho méně nebo více. Pro děti je důležité pochopit to, že počet, je vždy stejný, bez ohledu na to, co se počítá.

Vývoj paměti. Rozvoj paměťových schopností závisí na zrání příslušných mozkových struktur, na zkušenosti a aktuální úrovni kognitivních schopností. (Vágnerová, 2008, s. 191)

Kolem čtyř let se vývoj inteligence dítěte dostává z úrovně předponové na vyšší úroveň **názorového (intuitivního) myšlení**. Pokrok v myšlení dítěti nedovoluje myslet skutečně logicky po krocích. Myšlení tedy nepostupuje podle logických operací. (Langmeier, 2006, s. 90)

První trvalejší osobní vzpomínky zaznamenává **explicitní epizodickou paměť**. Vytvářejí se před 4. rokem, ale do 6 let jsou útržkovité a je jich málo. Vývoj epizodické

paměti je spojen s vývojem schopností jazykových. Rodiče děti učí používat jazyka jako prostředku pro prezentování svých zážitků. (Vágnerová, 2008, s. 192-193)

Děti užívají scénáře pro zpracování svých zkušeností či příběhů jiných lidí. Tříleté děti např. při vyprávění příběhů zapomínají na cíl jednání hlavní postavy na pocity a úmysly. Naopak do něj zahrnou detaily, které se vůbec nevztahují k hlavnímu dění. Čtyřleté děti o něco více zaměřují na hlavní aspekty děje, ale i ony se odchyľují od podstatných věcí vyprávění. Teprve 5leté děti se dovedou držet hlavního tématu, ale pouze v případě, pokud má příběh jednoduchý děj (Nelson, 1993; Weinert a Shneider, 1995; Trabasso a Stein, 1995 in Vágnerová, 2008, s. 194)

V předškolním věku dochází v implicitní paměti jen k velmi malým změnám. Implicitní paměť se ukazuje v situacích, kdy se děti učí sledováním jiných lidí. (Vágnerová, 2008, s. 194)

1.2 Vývoj verbálních schopností

Jazyk je používán a chápán na úrovni, která odpovídá určitému stupni vývoje poznávacích procesů. Děti především řeč rozvíjejí při komunikaci s dospělými. Ovlivňují je i média a komunikace s vrstevníky. (Vágnerová, 2008, s. 194)

Řeč se v předškolním období značně vyvíjí. Ve třech letech řeč ještě není tolik dokonalá. Některé hlásky vyslovují nepřesně. Později kolem čtvrtého a pátého roku se vyslovování hlásek velice zlepší, až mohou nedokonalosti, které měli v předchozím období, úplně vymizet. Někdy přetrvávají až do první třídy školy základní, ale ty mohou sami či s pomocí logopeda, sami vymizet. Zvyšuje se zájem o mluvenou řeč. Děti tříleté až čtyřleté vydrží naslouchat krátkým příběhům, dovedou zaspívat písničku, znají a učí se novým básním. Růst poznatků souvisí s rozvojem řeči. Dítě získává poznatky o sobě o okolním světě, lidech. Zná své jméno i pohlaví a začíná používat řeč k usměrňování svého chování. Na konci tohoto období dítě stále více vyrůstá z rámce rodiny a začíná se objevovat v náznacích lidské činnosti - práce. Dítě vykonává drobné navrhnuté úkoly. (Langmeier, J., Krejčířová, D., 1998, s. 86)

Od 4 let začínají děti mluvit v delších a složitějších větách. Dovedou správně používat budoucí čas, později už umí správně užívat slovesa. Při vyprávění uplynulých událostí používají minulého času. (Maratsos, 1998; Siegler a kol., 2003 in Vágnerová s. 195)

Vývojem řeči se zvyšuje slovní zásoba o sobě samém, o okolním světě. Zlepšuje se znalost gramatiky. Děti také začínají účinně užívat řeč k regulaci svého chování. (Langmeier, 2006, s. 89)

Řeč je důležitá pro vyjádření svých potřeb a pocitů. Řeč je nezbytná i při komunikaci s rodinou a vrstevníky. Dá se díky ní poznat i emoční vyladění dítěte.

1.3 Emoční vývoj

Nejdůležitějším prostředím v předškolním období je rodina. Přispívá k socializaci dítěte, tj. uvádí je do společenství lidí. (Langmerier, 2006, s.93)

Charakteristikou emočního prožívání u předškolních dětí je vyšší stabilita a vyrovnanost. Prožitky jsou intenzivní, a velice často se velice rychle mění, např. střídání smích a pláč. Děti předškolního věku se vyznačují veselostí, ubývá záporných emočních reakcí. Dosažení určité emoční stability je závislé na zralosti CNS. (Vágnerová, 2008, s. 196)

Emoční vztah mezi dítětem a rodičem je důležitý pro základ empatie. Dále pomáhá dítěti porozumět tomu, co je a co není sdělitelnou emoční zkušeností. (Langmeier, 2006, s. 96-97)

V předškolním věku se rozvíjí smysl pro humor. Pochopení humorných situací je závislé na uvažování dětí tohoto věku. V předškolním věku se rozvíjí emoční inteligence, proto děti lépe chápou svoje pocity, projevují empatii k emočním prožitkům ostatních lidí. Zvládají svoje vlastní uspokojení ovlivnit a oddálit svoje citové projevy. Od starších předškolních dětí se vyžaduje, že zvládají ovládat svoje emoce. Děti se setkávají s city, jako je láska, sympatie a nesympatie, ale i soucit či pocit sounáležitosti. Později se objevuje pocit viny, ale ten je vázán na dosažení určitého stupně morálního uvažování, kdy dítě přijímá obecná pravidla chování a je s nimi ztotožněn. Dítě cítí vinu, když udělá něco, co není v souladu s morálními normami a pravidly, a jemu to nepříjemné. (Vágnerová, 2008, s. 199 – 200)

Další oblast, která ovlivňuje vývoj dítěte a to po celý jeho život, je společnost. Na začlenění do společnosti se podílí nejen rodina, vrstevníci, ale i mateřská škola. V předškolním období se stává mateřská škola první společností, se kterou se dítě seznamuje.

1.4 Socializace

S procesem socializace se setkáváme po celý život a to hlavně při styku s druhými lidmi. Socializace není jen socializací vnějších projevů chování, ale hlavně socializací vnitřního prožívání dítěte. Je tedy základem pro jeho celý emoční vývoj a úzce se týká a rozvíjí vlastní sebepojetí. (Langmeier, 2006, s. 96)

V tomto období se děti učí novým společenským dovednostem. Postupně se začínají diferencovat tři oblasti, s nimiž se dítě setkává. Jednou z oblastí je **rodina**. Je to soukromé prostředí, které přináší dětem bezpečí a jistotu. Další oblast zahrnuje **vrstevníky**, kteří se berou jako rovnocenná skupina. Začleňování se mezi ně poskytuje dobrou skutečnost, která přispívá k další diferenciaci vztahů a chování k dospělým a dětem, i k potřebnému sociálnímu osamostatňování. Poslední oblastí je **mateřská škola**. Je to první sociální instituce, s níž se dítě seznamuje. Důležité jsou pro děti vztahy mezi členy rodiny. Emočně významnou autoritou jsou pro dítě **rodiče**. Velmi si cení role rodičů a s ní spojeného postavení, pro děti jsou jistou zárukou značných osobních kvalit. Věří, že si rodiče mohou poradit s každou situací, přisuzují jim téměř všemocnost. Většinu času s dětmi tráví **matka**. Její vztah k dětem zahrnuje hlavně pocit jistoty, bezpečí a ochraňující osoby. **Otcové** bývají pro děti vzácnější, většinou s nimi tráví volné chvíle, podnikají výlety a jinou zábavu. Při komunikaci s dětmi spíše používají direktivní příkazy. Role otce není přesně určena oproti roli matky. **Vztahy mezi sourozenci** jsou rovněž významné. Sourozenec může sloužit jako zdroj zkušeností. Sourozenec se stává partnerem, vztah s ním je citově významný. V sourozenecké roli mohou hrát nejen spojence, ale i soupeře. Starší sourozenec může pomoci pochopit tomu mladšímu, jak zvládnout potřebné sociální dovednosti a pochopit rodičovská očekávání. Může sloužit i jako zdroj jistoty a bezpečí. V těchto vztazích můžeme najít obraz chování ostatních členů rodiny. Pro socializaci je velice důležitá stabilita rodinné zázemí. (Vágnerová, 2008, s. 202-208)

Vztahy s lidmi mimo rodinu. Po nástupu do mateřské školy se uvolňuje závislost na rodině. Po třetím roce děti obvykle zvládnou „překročit hranice svého zajištěného domova a vstoupit do nového společenského prostoru“, kam patří mateřská škola i dětské společenství. (Šulová, 2003, s. 457).

Mezi soukromým rodiny a institucí školy představuje mateřská škola důležitý přechod. Dítěti umožňuje získat potřebné zkušenosti, které usnadňují nástup do první třídy. Pro

dítě to znamená přijmout a respektovat novou dospělou autoritu. Na základě fyzické blízkosti si děti vybírají kamarády. Dále jsou si děti blízké věkem, svými zájmy a příslušnost ke stejnému pohlaví. Vzhled dítěte je první informací, podle které, si jeho vrstevníci vybírají. (Vágnerová, 2008, s. 210-216)

Předškolní věk je kritickým obdobím rozvoje většiny prosociálních vlastností a způsobu chování, je to v době, kdy dítě vstupuje do širší společnosti. (Šulová, 2003, s. 459)

Rozvoj prosociálního chování, schopnost empatie, kontrola agresivity a ovládání vlastních aktuálních potřeb je podmíněn dosažením určitého stupně emoční zralosti. Ke konci předškolního věku dítě dokáže, alespoň omezeně, chápat situaci z pohledu jiného člověka a pochopit jeho potřeby. (Vágnerová, 2008, s. 217)

Řeč se v předškolním období značně vyvíjí. Ve třech letech řeč ještě není tolik dokonalá. Některé hlásky vyslovují nepřesně. Později kolem čtvrtého a pátého roku se vyslovování hlásek velice zlepší, až mohou nedokonalosti, které měli v předchozím období, úplně vymizet. Někdy přetrvávají až do první třídy školy základní, ale ty mohou sami či s pomocí logopeda, sami vymizet. Zvyšuje se zájem o mluvenou řeč. Děti tříleté až čtyřleté vydrží naslouchat krátkým příběhům, dovedou zazpívat písničku, znají a učí se novým básním. Růst poznatků souvisí s rozvojem řeči. Dítě získává poznatky o sobě o okolním světě, lidech. Zná své jméno i pohlaví a začíná používat řeč k usměrňování svého chování. Na konci tohoto období dítě stále více vyrůstá z rámce rodiny a začíná se objevovat v náznamech lidské činnosti- práce. Dítě vykonává drobné navrhnuté úkoly. (Langmeier, J., Krejčířová, D., 1998, s. 86)

1.5 Vývoj dětské osobnosti a sebepojetí.

Batolecí a předškolní věk je významným obdobím pro rozvoj dětského sebepojetí. V předškolním věku je pro rozvoj sebepojetí důležitá možnost pronikat do širší společnosti a nějakým způsobem se uplatnit. Pro předškolní dítě je důležité, jak vypadá, součástí dětské identity je tělové schéma, které má převážně vizuální charakter. Proměna vnějších znaků bývá chápána jako proměna identity. Dítě se jinak cítí i odlišně chová např. v jiném převlečení. Předškolní děti do svého sebepojetí zahrnují čím dál víc schopností a dovedností demonstrujících jejich samostatnost a vývojový pokrok, využijí každé příležitosti, aby ukázaly, co dovedou. Děti v tomto věku se nedovedou hodnotit realisticky, mají tendenci se přeceňovat, nadhodnocovat své kompetence. Jsou

přesvědčeny, že se jim všechno povede, a pokud by to nakonec dopadlo jinak, věří, že bez ohledu na realitu, že budou úspěšní příště. Mechanismus nereálného optimismu slouží jako zdroj osobní rovnováhy a jistoty. Identifikace s rodiči slouží jako obohacení dětské identity, posiluje sebevědomí dítěte. Zároveň mu pomáhá diferencovat žádoucí i nežádoucí vlastnosti a projevy chování, které by mělo, nebo naopak nemělo mít. (Vágnerová, 2008, s. 225-229)

Vývoj genderové identity. Proces diferenciacie generové identity se projevuje postupnou proměnou jejího chápání.

Ve 3 letech děti rozumí významu genderu jako diferenciačnímu kritériu i pravidlům, která s ním souvisejí. Ale ještě si uvědomují, že pohlaví je trvalým znakem jejich osobnosti. Věří, že by se mohly proměnit, kdyby se např. jinak oblékly.

Ve 4 letech děti vědí, že jejich pohlavní identita je trvalým znakem, že se nikdy nezmění. Děti mají tendenci posuzovat různé projevy z hlediska generových norem. Generové vědomí je spojováno se sociálně vymezenými znaky (např. hračkami, oblečení, činnostmi apod.)

V 5 letech děti pochopí genderovou konstantnost. Uvědomí si, že jejich genderová identita zůstává stejná, i když se dostávají do různých situací. Starší předškoláci nejenže chápou význam genderu, ale akceptují jej i emočně, považují svou příslušnost k určitému pohlaví za velice důležitou, jsou přesvědčeni o vyšší hodnotě vlastního genderu. Dítě v tomto věku ví, že je pro ně určeno to, co přísluší všem dětem stejného pohlaví. (Steinberg a Belsky, 1991; Cramer a Skidd, 1992; Fagot a kol., 1992; Levy, 1992; Fagot a Leinbach, 1993; Huston, 1993; Lobel a Menashri, 1993; Ruble a Martin, 1998; Strašíková, 2000; Matlin, 2000; Siegler a kol., 2003 in Vágnerová, 2008, s.230)

Rozdíly v prožívání i chování chlapců a dívek jsou výsledkem interakce biologických a sociálních vlivů. **Chlapci** se chovají asertivněji a agresivněji, projevují více tělesné aktivity, mají sklon reagovat fyzickou silou. Bývají zvědavější a více motivováni k průzkumné aktivitě. **Dívky** bývají méně průbojné, submisivnější (přízpůsobivější), konformnější, emotivnější, event. i bázlivější, snáze se u nich rozvíjí schopnost sebekontroly. (Leaper a kol. 1995, 1998; Pomerantz a Ruble, 1998; Russell a kol. - v Siegler a kol., 2003; 1998; Mills a Duck, 2000 in Vágnerová s. 231)

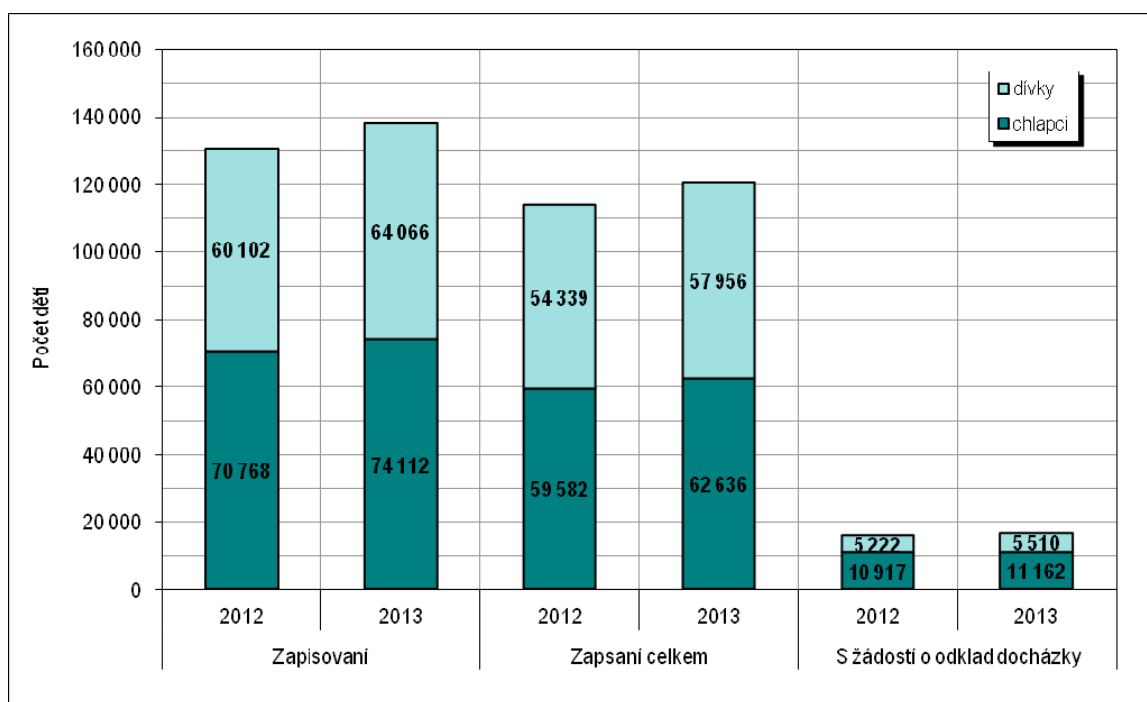
V předškolním věku se čím dál víc projevuje tendence ke genderové segregaci, tj. preferenci kontaktu s dětmi téhož pohlaví. (Maccoby, 1998, 2002; Matlin, 2000; Janošová, 2002 in Vágnerová, 2008, s. 231)

S rostoucím věkem dítěte se mění i jeho zařazení do stupňů škol. V období mezi 5-6 rokem se dítě dostává do doby, kdy se připravuje k zápisu na základní školu.

2. NÁSTUP DÍTĚTE DO ZÁKLADNÍ ŠKOLY

Období nástupu do povinné školní docházky nebyla stanovena náhodně, protože ve věku 6-7 let dochází k vývojovým změnám, a ty jsou ovlivněny učením i zráním. V době nástupu do školy je nezbytnou podmínkou, aby většina dětí dosáhla takové vývojové úrovně, aby zvládla školní nároky. Bohužel je zde riziko, že děti nedosahují k vývojové proměně stejně a rovnoměrně ve všech oblastech. Proto je vhodné před zápisem provést u dětí, u kterých si nejsme jisti dostatečnou zralostí, orientační screeningové vyšetření. A v případě nutnosti zvolit podrobnější psychologické vyšetření. (Vágnerová, M., Klégrová, J., 2008, s. 307)

Následující graf ukazuje **Zápisy do 1.ročníku ZŠ - počty dětí podle výsledku zápisu a podle pohlaví v letech 2012 a 2013**

Dětský psychiatr M. Tramer zdůrazňuje spíše současný stav a školní zralost, vymezuje jako takovou „tělesně-duševně-duchovně-sociální zralost, při níž školní začátečník sám ve škole podstatně netrpí, ani druhým nečiní utrpení.“

Tato definice je zařazena jako první, protože se jevila jako nejdůležitější pro vyjádření školní zralosti dítěte. Ale jsou zde uvedené i jiné, se kterými se můžeme v literatuře setkat.

Definice školní zralosti podtrhuje M.J.Hillebrand. Podle něho je školní zralost „*onen stupeň vývoje tělesných i duševních vlastností dítěte, který je nutným předpokladem úspěšného zvládnutí školních požadavků.*“

Školní zralost je dosažení takového vývojového stupně, který umožňuje dítěti, si zdárně osvojit školní znalosti a dovednosti. Jev je to komplexní. (Říčan, P., Krejčířová a kol., 2006, s. 302)

Langmeier (1961), s odvoláním na Komenského pokládá školní zralost za dosažení takového stavu „*somatopsychického vývoje dítěte, který je výsledkem vývoje celé předchozí etapy, je vymezen průměrnou výkonností, přizpůsobeností a subjektivním pocitem štěstí dítěte a je zároveň předpokladem pro plnění nových úkolů a nároků.*“

„*V pedagogicko-psychologickém pojetí znamená stav dítěte projevující se v takové úrovni jeho organismu, které mu umožňuje adaptaci na prostředí školy.*“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 243)

2.1 Znaky školní zralosti

Při diagnostice školní zralosti u dětí, které mají návrh na odklad školní docházky, se zohledňuje několik oblastí:

Věk

Velkou roly při vstupu do školy je věk dítěte. U nás je věk jedním z nejdůležitějších kritérií. K nástupu do školy jsou v lednu zvány všechny děti, které 31.srpna dosáhnou věku 6 let. (Říčan, P., Krejčířová a kol., 2006, s. 302)

Děti narozené v posledních měsících (červen, červenec, srpen) se v prvních třídách vyskytují minimálně, téměř automaticky dostávají odklad školní docházky. (zejména chlapci). (Mertin, V., Gillernová, I. 2003, s. 222)

Rozdíly mezi chlapci a dívkami

Již Langmeier a Matějček (1974) konstatují, že u chlapců bývá „*sociální vyspívání v předškolním věku pomalejší a méně vyrovnané; ve škole pak bývají častěji označováni jako nezralí*“. Jsou biologicky i psychologicky křehčí, zranitelnější nejrůznějšími nepříznivými vlivy.

To, že chlapci dostávají častěji odklad školní docházky, jsem si potvrdila i při své práci v mateřské škole.

Tělesný vývoj a zdravotní

Zralost tělesného vývoje je většinou záležitostí lékařského posouzení, které je prováděno formou preventivních prohlídek. Kotulán (1966) řešil, jak souvisí tělesná vyspělost s nástupem dítěte do školy. Ověřil statisticky, že školní prospěch ani školní přizpůsobení prostředí, nemá významný smysl s tělesnou výškou, ani s věkem kostním či růstovým. H. Hetzerová (podle Jiráska a Tiché, 1968) naopak poukazovala na vztah mezi školní zralostí a dosažením stupně tělesného vývoje školního dítěte. V souvislosti s tím se v literatuře můžeme najít tzv. „filipínská míra“, která považuje za školsky zralé to dítě, které dosáhne rukou přes hlavu na ucho na protilehlé straně. (Říčan, P., Krejčířová a kol., 2006, s. 302)

Při řešení odkladu školní docházky jsem se jen velmi málo setkala s tím, že by dítě dostalo odklad školní docházky, kvůli nedostatečnému tělesnému vývoji. Spíše je to jeden z faktorů, ke kterému se při diagnostice přihlíží.

Psychická zralost

Zralost poznávacích a rozumových funkcí a schopností

Vnímání školsky zralého dítěte se stává pokud; dítě umí z daného celku vyčleňovat části a poté z nich vytvoří celek. Což je dobrým startem pro úspěšné čtení a psaní. V tomto období již kresby přesněji charakterizují skutečnost. Dítě se lépe dokáže orientovat ve světě kolem něho, v tvarech, obrazech a dějích. Lépe chápe vztahy a souvislosti, podobnosti a rozdíly. Je to důležité pro vzdělávání v matematice. Další pokrok je ve vývoji řeči. Dítě zralé pro školu je schopno mluvit ve větách a jednodušších souvětích, umí vylíčit svoje zážitky a vyprávět o okolním světě. Bohužel výsledky z posledních let ukazují, že stále více dětí, které nastoupily do prvních tříd, trpí poruchami výslovnosti.

Dítě, které je školsky zralé, ovládá své motorické chování a vydrží určitou dobu sedět na místě. (Říčan, P., Krejčířová a kol., 2006, s. 305)

Požadavky školy z hlediska inteligence nejsou zpočátku tak vysoké. Zvládne je i dítě, které je intelektově podprůměrné. K tomu tedy připadá otázka, zda má cenu u dětí s nižší inteligencí, doporučovat odklad. Je totiž málo pravděpodobné, že se v průběhu roku jeho inteligence zlepší. Oproti tomu bude dítě za rok vyspělejší a bude posuzováno s dětmi o rok mladšími, proto jeho pozice bude v porovnání lepší. (Mertin, V., Gillernová, I. 2003, s. 223)

Pracovní vyspělost

Školsky zralé je dítě, které už rozlišuje hru od povinnosti. Zadaný úkol se snaží dokončit a splnit ho, i když nepatří mezi zábavné. Dovede přijmout vyučovací program a podřídit se mu. Kontroluje své okamžité nápady a impulzy. Dovede delší dobu udržovat pozornost i k podnětům, které nejsou moc lákavé. Školsky zralé dítě je schopno vynaložit po určitý čas (alespoň 5-10 minut) záměrnou, úmyslnou pozornost.

Citová a sociální zralost

Úspěch ve škole znamená i značnou emocionální stabilitu, odolnost k frustracím a schopnost zvládnout i nějaký neúspěch. Obavy, strach, napětí a tréma snižují jeho výkonnost. Dítě školsky zralé se dokáže odloučit od své matky a akceptuje jinou autoritu pro ně dosud cizí učitelky. Další důležitou podmínkou je schopnost podřídit se ostatním vrstevníkům, přizpůsobit se skupině a akceptovat jejich názory. (Říčan, P., Krejčířová a kol., 2006, s. 306)

Tyto oblasti, které jsou zmíněné v předchozí kapitole, se zohledňují při diagnostice dítěte z hlediska zralosti. Následně se hodnotí, zda je dítě zralé pro nástup do základní školy či není. Dítě se posuzuje na základě diagnostického vyšetření.

2.1.1 Diagnostika školní zralosti

Diagnostika školní zralosti zahrnuje dlouhodobé sledování dítěte během předškolního období, kdy se sleduje oblast motorických funkcí, laterality, sebeobsluha, úroveň verbálních, rozumových a komunikačních schopností. Také oblast citového a sociálního vývoje. Školní diagnostika zralosti probíhá ve dvou etapách. Učitelky v mateřských školách, při zápisu učitelé prvních tříd, nebo pediatři provádějí depistáž a screening. Při pochybnostech o vhodnosti nástupu dítěte do školy, následuje komplexní diagnostické

vyšetření, které provádí příslušná pedagogicko-psychologická poradna. (Přinosilová D., Brno 2007, s. 126)

Na posouzení školní zralosti se používá screeningové vyšetření. Nejčastěji Kernův test **Orientační test školní zralosti (OTŠZ)** v úpravě J.Jiráska (1970,1992). Test zahrnuje tři úkoly: kresba mužské postavy, napodobení psacího písma a obkreslení obrazce, který je vytvořen z puntíků. V případě, že by dítě nesplnilo takové úlohy dostatečně dobře, je vhodné sledovat úroveň vývoje uvedených schopností a dovedností, neboť v tomto období se rozvíjí nerovnoměrně rychle a v jejich vývoji může dojít k vývojovému skoku. (Vágnerová, M., Klégrová, J., 2008, s. 309)

Orientační test školní zralosti je jednoduchý a časově nenáročný. Je spíše jednostranný, protože se zaměřuje spíše na motorickou oblast. Mezi celkový, screeningový test lze dále zařadit **Edfeldtův Rezervní test**, který zjišťuje připravenost ke čtení. **Obrázkově-slovníková zkouška** (autor Kondáš) zjišťuje slovní zásobu a pohotovost dětí před zahájením školní docházky. **Pozorovací schéma k posouzení školní způsobilosti** (autor Kondáš, 1984) je zaměřeno na hodnocení připravenosti dítěte pro školu, dále také upozorňuje na nedostatky ve vývoji dítěte, které je potřeba stimulačně podpořit. Dítě má za úkol říci obsah pohádky, obkreslit písmena a nějakým způsobem reagovat na nějakou komunikační situaci. Z dalších metod pro zjišťování školní připravenosti se uvádí test **vývojový test zrakového vnímání**, z hlediska sociálních dovedností lze využít i **Vinelandskou škálu sociální zralosti**. Jako doplněk k Orientačnímu testu školní zralosti se v praxi využívá **Zkouška vědomostí předškolních dětí**, zkouška nám dává informace o úrovni rozumových schopností a jejich uplatnění. Základem komplexního vyšetření školní zralosti v pedagogicko-psychologické poradně je diagnostika inteligence. Za tím účelem se využívají standardizované inteligenční testy (např. **Stanford-Binetova zkouška, Wechslerovy testy inteligence** apod.) (Přinosilová, D., Brno 2007, s. 127-128)

V dostupné literatuře zjišťujeme, že můžeme dítě posuzovat nejen z hlediska školní zralosti, ale existuje také pojem školní připravenosti.

2.2 Školní připravenost

Školní připravenost je vyvíjející se charakteristika, která se mění s koncepcí výchovně-vzdělávací praxe. Jedná se o charakteristiku komplexní, a ta zahrnuje stupeň

biologického a psychického vývoje dítěte, výchovné a sociální vlivy i požadavky školy. (Kolláriková, Z., Pupala, B. 2001, s. 220)

Školní připravenost zahrnuje spíše úroveň předškolní přípravy z hlediska schopností, vlivu prostředí a výchovy oproti biologickému zrání. (Zelinková, 2011, s. 111)

Rozčlenění složek školní připravenosti není systematické. Kolláriková, Z., Pupala, B. uvádějí tyto složky školní připravenosti: kognitivní (rozvoj vnímání, pozornosti, paměti, představivost, myšlení); emocionálně-sociální (role školáka, schopnost respektovat školní normy chování, způsob komunikace s učitelem a spolužáky aj.), pracovní (dítě by mělo převzít nejen pracovní úkoly, ale také u nich určitou dobu setrvat); somatické, jež by měl posoudit pediatr a s ohledem na zdravý vývoj dítěte; zrání organismu dítěte, především CNS, se projeví zvýšeným emoční stability a odolnosti vůči zátěži školních nároků. Má-li být dítě ve škole úspěšné, musí dosáhnout určité „prahové“ úrovně v každé ze složek školní připravenosti. (Kolláriková, Z., Pupala, B. 2001, s. 221)

Pojmy školní zralost a školní připravenost se mohou jevit jako stejné. Rozdíl mezi školní zralostí a připraveností je v tom, že školní zralost nelze ovlivnit. Je závislá na celkovém zrání organismu v oblastech, které byly popsány v předchozí kapitole. Pojem školní připravenost se týká dovedností, schopností a znalostí dětí, které se ovlivnit dají.

2.3 Školní nezralost.

Znaky školní zralosti mohou postihovat jednu či více oblastí týkajících různých oblastí školní připravenosti. Za nezralé považujeme ty děti, které trpí dílčím oslabením ve vývoji některých psychických funkcí a schopností, přičemž jejich celková kognitivní úroveň odpovídá širší normě. Je-li dítě výrazně podprůměrné, nejedná se o školní nezralost, nýbrž o celkové snížení předpokladů, které jsou nutné pro zvládnutí požadavků základní školy. Nastává tedy otázka, zda by např. odklad školní docházky problém vyřešil. Mezi nezralé děti dále zařazujeme děti příliš neklidné či nápadně zabrzděné a utlumené, či zase velmi zdoluhavé a těžkopádné, překotné, impulzivní děti. Také děti nesoustředěné, neobratné, odbíhající od úkolu ke hře, kterou by si nejraději určovaly samy. Děti infantilní, nesamostatné, přecitlivělé, příliš bláznivé, až plačtivé. Na druhé straně za nezralé vlastnosti u dětí považujeme prudkost, výbušnost. Děti, které špatně navazují kontakt s učitelem anebo s ostatními dětmi, nekomunikující, se

sklonem k negativismu v chování či k mutismu atd. Všechny tyto děti potřebují individuální pozornost. (Říčan, P., Krejčířová, D., a kol. 2006, s. 306-307)

V případě, že dítě není pro školu dostatečně zralé a i přesto nastoupí do první třídy, může zažívat v první třídě, zbytečná selhání. Kdyby dítě dostalo odklad, v příštím roce by k takovému selhání nemuselo dojít. Dítě nemusí mít dostatečné výsledky, jaké se od něho očekávají. (Beníšková, T., 2007, s. 17)

Doposud se v práci psalo o tom, zda jsou děti zralé nebo připravené pro nástup do základní školy nebo naopak zralé nejsou. Následující kapitola seznamuje s tím, co se dělá s dětmi, které nejsou dostatečně zralé či připravené pro vstup do základní školy.

2.4 Opatření pro školsky nezralé děti.

V dnešní době se zjišťuje školní připravenost dostatečně brzy, již před předpokládaným vstupem do školy. V pedagogicko-psychologických poradách a na dalších pracovištích mají vypracovány a jsou nabízeny celkové programy, které napomáhají rozvíjet funkce a schopnosti, které jsou pro školu zvláště významné. Děti s rodiči pravidelně docházejí do poradny k nápravným a rozvíjecím cvičením. Tato cvičení jsou formou her, které se dělají individuálně nebo v malé skupině. Rodiče poté po radě odborníka pokračují doma v nácviku. Procvičování zahrnuje zejména třídění a seskupování předmětů podle různých kritérií, skládání a rozkládání, logické myšlení, paměť, pozornost, smyslová orientace a rozlišování orientace v prostoru. Dále komunikační schopnosti, jemná motorická koordinace, spolupráce a dělení rolí při společných úkolech. V poslední době vyšla v tištěné podobě řada pomůcek a materiálů, které pomáhají v cílené přípravě dětí. (např. „Šimonovy pracovní listy“, „Hrajeme si s Filipem.“) Cílená předškolní výchova je součástí výchovného programu mateřských škol, kterou navštěvuje v posledním roce, většina dětí. (Říčan, P., Krejčířová, D., a kol. 2006, s. 308)

V případě, že dítě není přijato k povinné školní docházce, dostává odklad povinné školní docházky, který je popsán v školském zákoně.

2.5 Odklad povinné školní docházky.

V souladu se školským zákonem (zákon č. 29 z r. 1984 Sb. o soustavě základních a středních škol ve znění pozdějších novel, naposledy č.284 z r.2002 Sb.,§ 34, odst. 2) a podle vyhlášky MŠMT ČR č.291/1991 Sb. ze 14.6.1991 o základní škole ve znění pozdějších úprav mohou rodiče (zákonní zástupci) požádat ředitele školy, do níž je dítě,

jež k 31.8. běžného roku dovršilo věk 6 let, zapsáno, o odklad školní docházky o 1 rok, není-li dítě přiměřeně tělesně nebo duševně vyspělé. Děje se tak na základě odborného posouzení lékaře, pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra. O odkladu rozhoduje ředitel, a to nejdéle do začátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dovrší devátý rok věku. (Říčan, P., Krejčířová, D., a kol. 2006, s. 309)

Dle § 37 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

(1) Není-li dítě po dovršení šestého roku věku tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte do 31. května kalendářního roku, v němž má dítě zahájit povinnou školní docházku, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře nebo klinického psychologa. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku.

(2) Při zápisu do prvního ročníku základní škola informuje zákonného zástupce dítěte o možnosti odkladu školní docházky.

(3) Pokud se u žáka v prvním roce plnění školní docházky projeví nedostateční tělesná nebo duševní vyspělost k plnění povinné školní docházky, může ředitel školy se souhlasem zákonného zástupce žákovi dodatečně v průběhu prvního pololetí školního roku odložit začátek plnění povinné školní docházky na následující školní rok.

(4) Pokud ředitel školy rozhodne o odkladu povinné školní docházky podle odstavce 1 nebo 3, doporučí zároveň zákonnému zástupci dítěte vzdělání dítěte v přípravné třídě základní školy nebo v posledním ročníku mateřské školy, pokud lze předpokládat, že toto vzdělání vyrovná vývoj dítěte. (Zákon č.561/2004 Sb., [online])

Právní úprava: § 37 odst. 3 a 4 zákona č. 564/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

O dodatečném odkladu povinné školní docházky rozhoduje ředitel školy v případě, že se u žáka v prvním roce plnění povinné školní docházky projeví nedostatečná tělesná nebo

duševní vyspělost k plnění povinné školní docházky (vychází přitom z faktických zkušeností pedagogických pracovníků pracujících s daným dítětem).

Řízení o dodatečném odkladu povinné školní docházky se zahajuje nejpozději do konce prvního pololetí školního roku, ve kterém žák začal plnit povinnou školní docházku, a to buď na základě žádosti zákonného zástupce žáka nebo z moci úřední (v tomto případě je nezbytný souhlas zákonného zástupce žáka). K rozhodování o dodatečném odkladu povinné školní docházky nejsou vyžadována žádná další doporučení, potvrzení apod. (např. Odborného lékaře, školského poradenského zařízení).

Pokud ředitel školy rozhodne o povolení dodatečného odkladu povinné školní docházky, vydá o této skutečnosti písemné potvrzení a zároveň doporučí zákonnému zástupci dítěte vzdělávání v přípravné třídě základní školy (jedná-li se o dítě se sociálním znevýhodněním) nebo v posledním ročníku mateřské školy, pokud lze předpokládat, že toto vzdělávání vyrovná vývoj dítěte.

V opačném případě vydá ve správním řízení rozhodnutí o nepovolení dodatečného odkladu povinné školní docházky, které musí být v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu je ředitel školy před vydáním tohoto rozhodnutí rovněž povinen vyzvat zákonného zástupce žáka k vyjádření se k podkladům rozhodnutí.

Zákonný zástupce žáka může proti rozhodnutí o nepovolení dodatečného odkladu povinné školní docházky ve lhůtě 15 dnů ode dne jeho doporučení podat k řediteli školy odvolání. O odvolání rozhodne příslušný krajský úřad.

Zákonný zástupce žáka, kterému byl povolen odklad povinné školní docházky, je povinen opětovně přilásit dítě k zápisu k povinné školní docházce, a to bez ohledu na skutečnost, že dítě již u zápisu bylo. (Zákon 564/2004 Sb. [online])

Dodatečný odklad povinné školní docházky by měl být jen v krajních mezích. Není to pro děti vůbec vhodné z hlediska jejich začlenění se zpátky do mateřské školy či do přípravné třídy. Má to také negativní vliv na dětskou psychiku. Rodiče by si měli opravdu včas rozmyslet, pokud je dítěti navrhován odklad povinné školní docházky, zda ho dítěti umožní či ne. Je to dítě, které si ponese následky. V druhé případě, kdy rodiče zvažují odklad školní docházky a není dítěti doporučován, mělo by dítě nastoupit k povinné školní docházce v souladu s jeho věkem.

Rodiče si mohou myslet, že s odkladem školní docházky, vymizejí problémy, není to pravda. Zpočátku se to tak může zdát, ale postupem času se problémy mohou opět vyskytnout. Například ve čtvrté třídě se u dítěte objevují pubertální projevy chování, na které navazuje odklon od zájmů o učení. V šestnácti letech a více teprve nastupují na střední školu a jejich přizpůsobení má komplikovanější průběh, než kdyby bylo dítě o rok či více mladší. V osmnácti letech jsou ještě nějaký rok před maturitou a mívají problém s pravidelnou školní docházkou. Nezralí a nepřipravení bývají především chlapci, kteří jsou narozeni v měsících červenec, srpen. Menší procento je dívek narozených v těchto měsících. Hodnoceni jsou Pedagogicko-psychologickou poradnou, mateřskou školou a pediatrem. Děti narozené v ostatních měsících mohou do následujícího školního roku ještě dozrát. Tak mluví i zkušenosti učitelek, že v září a říjnu jsou již děti na vyšší úrovni, než se na počátku kalendářního roku očekávalo. (Kořátková, S., 2008, s. 118-119)

Výjimečně se můžeme setkat s tendencí nástup dítěte do školy uspišit. Vůči tomuto urychlování je třeba být zdrženlivý. Předčasný nástup je na místě tam, kde dítě vykazuje nadprůměrného rozvoje a osobní stability. (Říčan, P., Krejčířová, D., a kol. 2006, s. 309)

Děti, které jsou pro školu nezralé, by měly projít vyšetřením v pedagogicko-psychologické poradně. Učitelé by se měli seznámit s výsledky vyšetření, stejně tak i se závěry pediatra. Dále se zabývat pedagogickou diagnostikou – co dítě umí, co zná, co ho baví a na základě výsledků připravit pro dítě individuální vzdělávací program, který se zaměřuje na oblasti, ve kterých má dítě nějaké nedostatky. S dítětem se musí podle jeho potřeb pracovat a motivovat jeho i jeho rodinu. Samozřejmě je třeba pozitivní přístup, na dítě se nesmí přenášet nejistota dospělých. Trpělivostí a být pro dítě oporou může zmírnit problémy a dokonce i některé odstranit. (Kořátková, S., 2008, s. 119)

Následující tabulka nám ukazuje zápisy do 1. ročníku základní školy – podle věku

	Zapsaní								S žádostí o odklad docházky	
	Zapisovaní		celkem		z toho na dané škole		z toho převedení na jinou školu			
	celkem	z toho dívky	celkem	z toho dívky	celkem	z toho dívky	celkem	z toho dívky	celkem	z toho dívky
Děti celkem	138 178	64 066	120 592	57 956	116 376	55 948	4 216	2 008	16 672	5 510

v tom	5leté	1 431	936	520	337	486	310	34	27	–	–	
	v tom	roz. leden- srpen 2008	51	34	7	5	5	4	2	1	–	–
		roz. září- prosinec 2007	1 380	902	513	332	481	306	32	26	–	–
	6leté	114 888	55 839	98 286	50 349	94 783	48 599	3 503	1 750	16 602	5 490	
	7leté	21 763	7 269	21 692	7 248	21 016	7 017	676	231	68	20	
	8leté	88	18	86	18	84	18	2	–	2	–	
	9leté a starší	8	4	8	4	7	4	1	–	–	–	

Další tabulka nás seznamuje se zápisy do 1. ročníků ZŠ podle výpisu v letech 2010-2013.

	Rok	Zapísování		Zapsaní		S žádostí o odklad		
		celkem	z toho dívky	celkem	z toho dívky	celkem	z toho dívky	
Děti celkem	2010	117 374	54 092	100 573	48 395	16 796	5 696	
	2011	123 997	57 278	105 712	51 031	17 628	5 815	
	2012	129 191	59 568	112 681	53 950	15 706	5 081	
	2013	136 411	63 491	119 298	57 547	16 202	5 345	
v tom	poprvé u zápisu	2010	98 072	47 530	81 323	41 858	16 749	5 672
		2011	103 636	50 358	85 427	44 129	17 555	5 797
		2012	107 499	52 175	91 048	46 570	15 651	5 069
		2013	115 593	56 540	98 533	50 611	16 150	5 330
	přicházejí po odkladu	2010	19 302	6 562	19 250	6 537	47	24
		2011	20 361	6 920	20 285	6 902	73	18
		2012	21 692	7 393	21 633	7 380	55	12
		2013	20 818	6 951	20 765	6 936	52	15
	z toho po dodatečném	2010	547	236	545	234	2	2
		2011	501	214	497	214	4	–
		2012	486	213	484	212	2	1
		2013	528	214	528	214	–	–

Podle stavu k 28.2 příslušného roku.

Pokud dítě dostane odklad povinné školní docházky, měla by se tato doba vhodně využít. Na diagnostice dítěte by se mělo podílet několik odborníků, ať už je to pedagog z mateřské školy, dále pedagogicko-psychologický poradce, může to být i pediatr a řada

speciálních pedagogů. V případě napravování řeči provádí i svou diagnózu logoped. Tito odborníci spolu s pedagogem a rodičem by měli spolupracovat při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu.

2.6 INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ PLÁN (IVP)

Individuální vzdělávací program (plán) spojujeme zejména s přípravou individuální cesty pro děti, které mají specifické vzdělávací potřeby. Tvorba IVP pro dítě je stanovena podle vyhlášky MŠMT ČR. (Krejčířová, V., 2003 s.127)

Individuální vzdělávací plán je závazný pracovní materiál, který slouží pro všechny a podílí se na výchově a vzdělávání žáka. Na vytvoření se podílí učitel, pracovník podílející se na reedukaci, žák a jeho rodič, pracovník pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra. (Zelinková, O., 2011, s. 172)

2.6.1. Význam individuálního vzdělávacího plánu

- umožňuje žákovi pracovat podle jeho schopností, individuálním tempem. Má motivační hodnotu.
- cílem je najít optimální úroveň, na které je dítě schopno pracovat.
- Rodiče se stávají součástí tohoto procesu a podílejí se na výsledcích práce svého dítěte.
- Důležitá je také aktivní účast dítěte, mění se jeho role. (Zelinková, O., 2011, s. 173)

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nutné upravit tak, aby vyhovovalo dětem, jejich potřebám a možnostem. Pedagogové by se měli snažit vytvořit takové podmínky, aby co nejlépe rozvíjeli celkovou osobnost dítěte. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělání uvádí, pokud je ve třídě dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, pak by mateřská škola měla těsně spolupracovat se SPC a s rodiči dítěte. (RVP, 2004, str. 36)

2.6.2 Tvorba IVP

Literatura dokazuje, že v prvním směru se do tvorby IVP se zapojují odborníci různých profesí, kteří posuzují oblasti, ve kterých má dítě nějaké nedostatky. Výsledkem by mělo být všestranné posouzení dítěte včetně amnestických údajů. Druhý směr dbá na potřeby učitele, který si sám vytváří plán, při němž používá podklady odborníků a respektuje současný stav dítěte. Tento plán vytvořený učitelem obsahuje: údaje o žákovi

a rodině, v níž žije; údaje o situaci ve třídě a postavení žáka ve třídě; přání rodičů; přání žáka; konkrétní úkoly učitele. (Zelinková, O., 2011, s. 173)

IVP by měl být výsledkem plánování a cílené aktivity. Nových údajů využívá jako zpětnou vazbu, podle které může IVP upravovat. Učitel podle něho pracuje a zabývá se hlavně oblastmi, které dělají dítěti potíže.

Principy, podle kterých by měl být IVP tvořen:

1) Měl by vycházet z diagnostiky pedagogicko-psychologické poradny či specializovaného pracoviště – v této části se nacházejí údaje o rozumovém vývoji dítěte, které slouží jako doplňující údaje pro plánování dlouhodobých cílů. Dále se zde objevují informace o některých psychických kvalitách. Mezi důležité informace, které by měly být součástí IVP, jsou např. tolerance pomalého pracovního tempa, co nejmenší ovlivnění psychomotorickým neklidem při práci dítěte, zohlednění např. krátkodobé paměti apod.

2) Měl by vycházet z pedagogické diagnostiky učitele. Respektuji se zde doporučení odborného pracoviště. Učitel zde využívá svou intuici a hlavně zkušenosti.

3) Další bodem bývá rozhovor jak s dítětem, tak s jeho rodiči. Učitel dává rodičům přesné informace. Rodiče by měly souhlasit s nápravou oblastí, ve kterých je dítě třeba rozvíjet. Na rozvoji by se mělo aktivně podílet i dítě.

4) Individuální vzdělávací plán se připravuje pro ty oblasti, ve kterých by se mělo dítě více rozvíjet. (Zelinková, O., 2011, s. 174)

Pracuji jako učitelka v mateřské škole druhým rokem. V prvním roce jsem pracovala v mateřské škole, kde nebyl vytvářen žádný individuální vzdělávací plán. V nynější mateřské škole se IVP vypracovává na základě posudku z pedagogicko - psychologické poradny. Vypracovaný posudek z PPP dostávají rodiče a na nich záleží, zda ho předají učiteli dítěte nebo ne. V případě, že rodiče posudek nepředají, pedagog musí sám rozpoznat oblasti, ve kterých je dítě více procvičovat. Existují různé publikace, které napomáhají při práci s dětmi. V Rámcově vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV) je kapitola, která se vztahuje k dětem, které mají odklad povinné školní docházky. Kapitola se týká dětí se speciálními potřebami. RVP PV je kurikulární dokument, podle kterého funguje předškolní vzdělání.

3. SYSTÉM KURIKULÁRNÍCH DOKUMENTŮ

Kurikulární dokumenty se vypracovávají ve dvou vrstvách – **státní a školní**. Státní úroveň představuje **Národní program vzdělání (NPV)** a **Rámcově vzdělávací programy (RVP)**. Školní úroveň zahrnuje **školní vzdělávací programy (ŠVP)**, podle kterého se řídí vzdělávání na jednotlivých školách. (RVP, 2004, str. 5).

3.1 Pojetí a cíle předškolního vzdělávání

„Hlavním úkolem předškolního vzdělání je doprovázet či doplňovat rodinnou výchovu a pomoci zajistit přiměřenost kvalitních podnětů k aktivnímu rozvoji a učení jedince. Mělo by obohacovat každodenní program dítěte.“ (RVP, 2004, str. 7).

Přizpůsobení fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí je maximální. Ke každému dítěti se přistupuje individuálně, je citlivě podněcováno k učení a kladně motivováno. Předškolní vzdělávání je v podobě integrovaných bloků. V předškolním vzdělávání jsou dané čtyři cílové kategorie: **rámcové cíle**, které vyjadřují záměry vzdělávání, **klíčové kompetence**, ve kterých najdeme výstupy, způsobilosti, dosažitelné v předškolním vzdělávání. Třetím cílem jsou **dílčí cíle**, které zastupují konkrétní záměry, vztahující se k dané vzdělávací oblasti. Posledním cílem jsou **dílčí výstupy**, zde jsou zařazeny poznatky, dovednosti, postoje a hodnoty, které odpovídají dílčím cílům. Tyto čtyři cílové kategorie jsou mezi sebou vzájemně provázané. Stanovením záměrů v běžné praxi by mělo vést k dosažení výstupů. (RVP, 2004, str. 9 - 10).

3.2 Vzdělávací obsah a vzdělávací oblasti RVP PV

Vzdělávací obsah je hlavním prostředkem vzdělávání dítěte v mateřské škole. Vzdělávací obsah zahrnuje věkovou kategorii dětí od 3 do 6 (7) let. Obsah je kompaktní, vnitřně propojený celek. Učivo je v podobě **činností** a pojem učivo je nazvané jako **vzdělávací nabídka**. **Očekávané výstupy** mají činnostní povahu.

Vzdělávací obsah je rozdělen do pěti vzdělávacích oblastí. Biologická, psychologická, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Tyto oblasti jsou nazývány: Dítě a jeho tělo. Dítě a jeho psychika. Dítě a ten druhý. Dítě a společnost. Dítě a svět.

Vzdělávací oblasti zahrnují vzájemně propojené kategorie: **dílčí cíle (záměry)**, to, co má pedagog v průběhu vzdělávání sledovat a u dítěte podporovat. Další kategorií je

vzdělávací nabídka, což je prostředek vzdělávání a zahrnuje souhrn praktických i intelektových činností, vhodných k naplnění cílů a dosažení výstup. Poslední kategorií jsou **očekávané výstupy**, jde o vzájemné propojení jednotlivých schopností, poznatků, dovedností kognitivních i praktických, postojů a hodnot, které jsou dítětem prakticky využitelné. Vzdělávací oblast ještě zahrnuje kategorii **možného rizika**, která seznamuje s možným ohrožením úspěšných vzdělávacích záměrů, tedy to, čeho by se měl pedagog vyvarovat. (RVP, 2004, str. 14-16).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

Na základě shromážděné teorie, která se týkala vývojových etap dítěte s důrazem na období před nástupem do základní školy, školní zralostí, připraveností i nezralostí. Na základě vysokého procenta odkladů školní docházky, které se pohybuje v posledních letech kolem 22%, (uvedla tisková mluvčí ministerstva školství Jana Holíková, 7. 4. 2013) je nutné vytvářet dokumenty s ohledem na individuální potřeby dětí. Jedním z těchto dokumentů je individuální vzdělávací plán, který je tvořen podle diagnózy odborníků ve spolupráci s pedagogem a rodičem dítěte.

Praktická část se zabývá šetřením, zda se v mateřských školách vytváří individuální vzdělávací plán a jakým způsobem je vytvářen. Kdo se podílí na rozhodnutí, které dítě dostane odklad povinné školní docházky a ve kterých oblastech mívají děti nejčastěji problémy. Průzkum se zabývá spoluprací pedagogicko-psychologické poradny s mateřskou školou a dále spoluprací mezi mateřskou a základní školou.

Výzkumné šetření bylo provedeno u pedagogických pracovníků, které pracují s dětmi, které mají odloženou školní docházku.

4. CÍL PRÁCE A VÝZKUMNÉ PŘEDPOKLADY

4.1 Cíl výzkumu.

Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, zda a jak se pracuje s dětmi s odloženou školní docházkou v mateřské škole a zda jsou pro děti vytvářeny individuální vzdělávací plány. Dále se zjišťovalo, zda a jak probíhá spolupráce mezi pedagogicko-psychologickou poradnou a mateřskou školou, při diagnostice žáka z hlediska jeho zralosti pro vstup do základní školy. A stejně tak, zda spolupracují základní škola a mateřská škola, při zápisu do první třídy.

4.2 Výzkumné otázky.

Vzhledem k deskriptivně formulovanému výzkumnému problému byly pro šetření formulovány výzkumné otázky:

1. Vypracovávají mateřské školy individuální vzdělávací plán pro děti s odkladem školní docházky?

2. Pracují dále mateřské školy s individuálním vzdělávacím plánem?
3. Jak je realizovaná spolupráce pedagogicko-psychologické poradny s mateřskou školou při diagnostice dítěte z hlediska školní zralosti?

5. METODIKA VÝZKUMU.

5.1 Použité metody.

Pro výzkumné šetření byl zvolen kvantitativní přístup. Pro získávání dat bylo využito dotazníkové šetření. Tento typ průzkumu byl zvolen, proto, aby obsáhl, co největší počet respondentů. Pro tento účel byl konstruován dotazník, který byl pro pedagogy mateřských škol, kteří pracují nebo mají zkušenost s dětmi s odkladem školní docházky. Dotazník obsahuje 17 položek a je anonymní. První položka rozděluje respondenty podle lokality, ve které je mateřská škola umístěna. Druhá položka se týká, kdo nejčastěji doporučuje odklad školní docházky. Třetí a čtvrtá otázka se zabývá kolik dětí je ve třídě s odkladem školní docházky a zda jsou to spíše chlapci či dívky, kdo dostává odklad školní docházky. Pátá a šestá otázka řeší spolupráci mateřské a základní školy při zápisu dětí do 1. třídy základní školy. V sedmém dotaze se zjišťuje, v jakých třídách jsou děti s odkladem školní docházky. Osmá a devátá otázka se týká individuálního vzdělávacího plánu. Desátá, jedenáctá, dvanáctá a třináctá položka se zaměřuje na zájem a spolupráci rodičů s mateřskou školou a spolupráci odborného pedagogického pracoviště s mateřskou školou. Čtrnáctá otázka zohledňuje oblasti, ve kterých mívají děti nejčastěji problémy. Patnáctá otázka se ptá, zda mají v mateřské škole zkušenost s dodatečným odkladem školní docházky. Poslední dvě položky se zabývají metodami či alternativami, které se využívají u dětí s odkladem školní docházky.

5.2 Výběrový soubor

Sběr dat probíhal po celé České republice. Dotazovanými byly učitelky mateřských škol s různou délkou praxe a různým pracovním zařazením (ředitelka školy, vedoucí učitelka, učitelka). Šetřená se týkala pedagogů, kteří pracují nebo mají zkušenosti s dětmi s odloženou školní docházkou. Byly osloveny kolegyně studující na pedagogické fakultě 1., 2. a 3. ročníku. Protože zpětná vazba nebyla dostačující, byly dále osloveny učitelky a ředitelky mateřských škol po celé České republice prostřednictvím emailu. S některými z nich proběhla i následná komunikace, kde bylo třeba doplnit některé údaje nebo se odpovídalo na dotazy ze strany respondentů. U

otevřených otázek byly odpovědi sepsány tak, aby se vyskytovaly vždy jen jednou. Překvapivé bylo zjištění, že jeden z respondentů se za svou praxi vůbec nesetkal s odkladem školní docházky. Týkalo se vesnické mateřské školy, kde žádný s rodičů nechtěl pro dítě odklad povinné školní docházky.

5.2 Sběr a zpracování dat.

Administrace dotazníku byla realizována dvěma způsoby. Nejprve pomocí emailů pod názvem Práce s dětmi s odkladem školní docházky a druhý způsob bylo osobní předání pedagogům mateřských škol. V prvním případě byly odpovědi zpátky vráceny pomocí emailu a v jednom případě byly odeslány poštou. Při osobním předání dotazníků byly zpět vráceny také osobně. Vzor dotazníku je umístěn v příloze. Respondenti řešili 17 položek. Odpovídalo se na otázky uzavřené (výběr z možností), na dvě otevřené a u čtyř položek, měli pedagogové možnost uvést doplňující údaje.

Průběžně získávané údaje byly evidovány a tříděny. Následně byly vyhodnocovány informace, z nichž některé byly vypracované do grafů. Hodnoty byly převedeny do absolutních a relativních četností. Ne vždy byly všechny odpovědi kompletní. Dotazníků bylo rozesláno a rozdáno 110. Vráceno jich bylo 72. Obecně je známo, že je složitější dostat zpět potřebné informace. V tomto případě byla návratnost 65,5%.

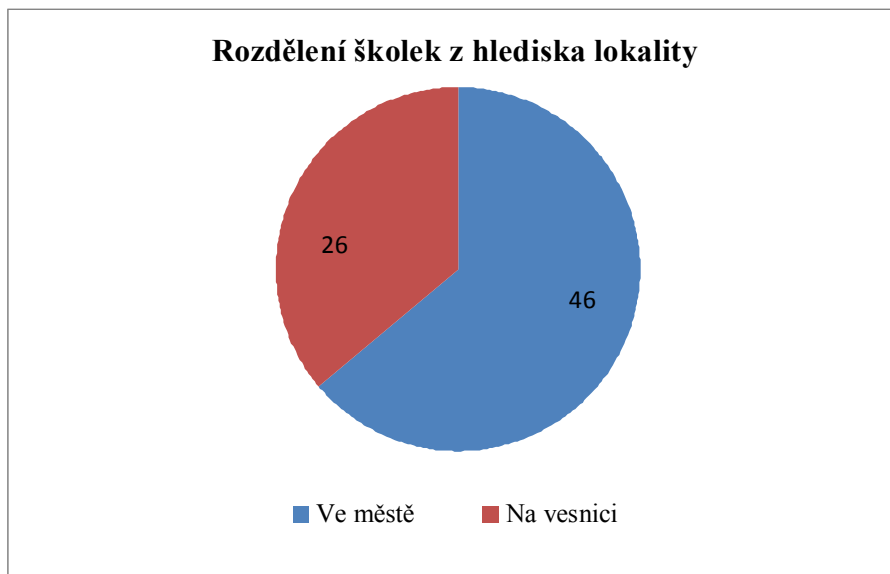
6. PREZENTACE VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ.

Dotazníky byly vyhodnoceny podle zjištěných výsledků ze všech zodpovězených položek.

Následující část seznamuje s výsledky výzkumného šetření, které jsou zpracovány do výšečových grafů a ve třech případech do grafů sloupcových. Po každé položce následuje popis.

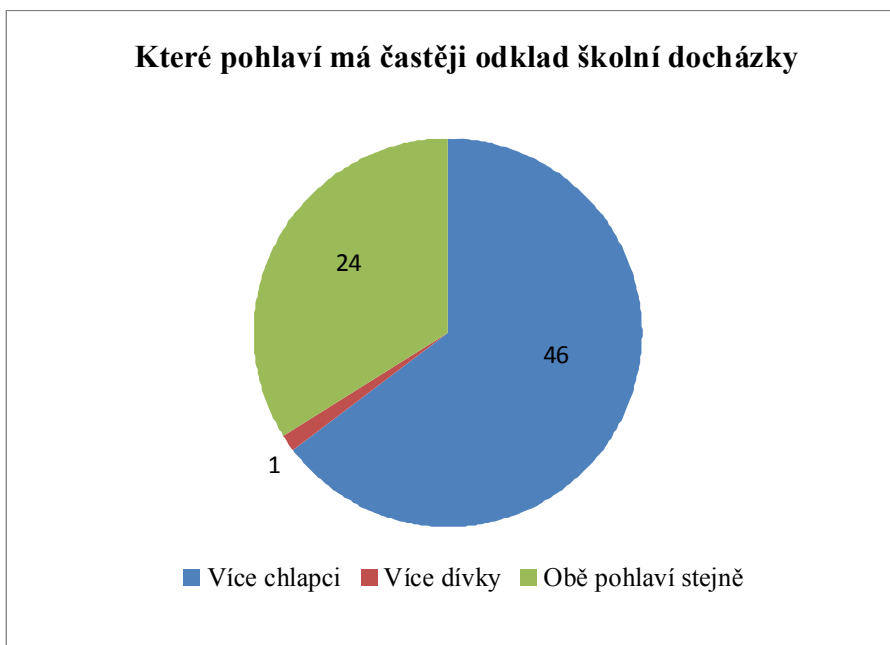
Dotazník pro pedagogy, kteří pracují s dětmi s odkladem školní docházky.

Položka č.1 Pracujete v mateřské škole, která je na vesnici či ve městě?

Získané informace z dotazníků se rozdělily na dvě části podle lokality. Celkem bylo dotazníků 72. Z dotazovaných bylo více městských školek a to 63,9%. Vesnické školy byly zastoupeny 36,1%.

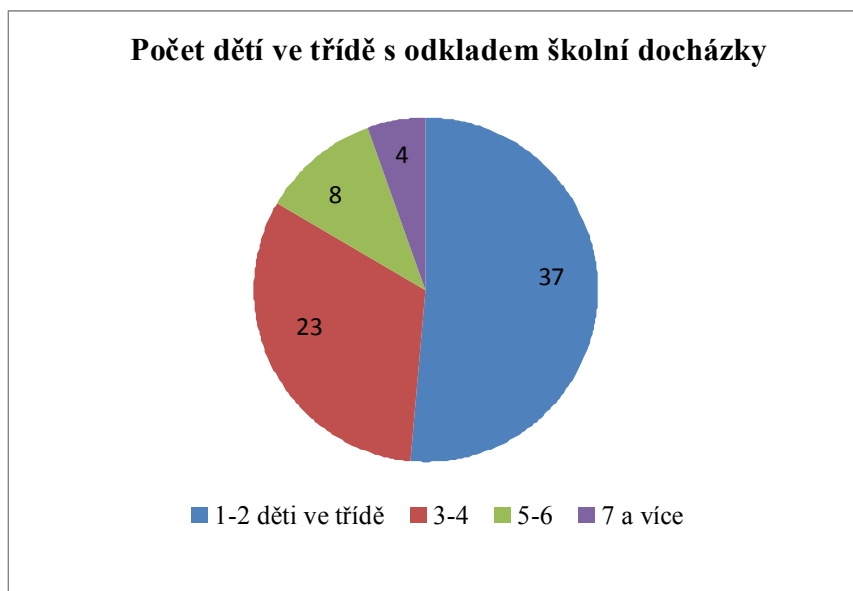
Položka č. 2 Které pohlaví dostává častěji odklad povinné školní docházky?

Nejčastěji dostávají odklad školní docházky chlapci a to v 63,9%. Ve 33,3% respondentmi byla označena odpověď, kdy odklad školní docházky dostávají obě

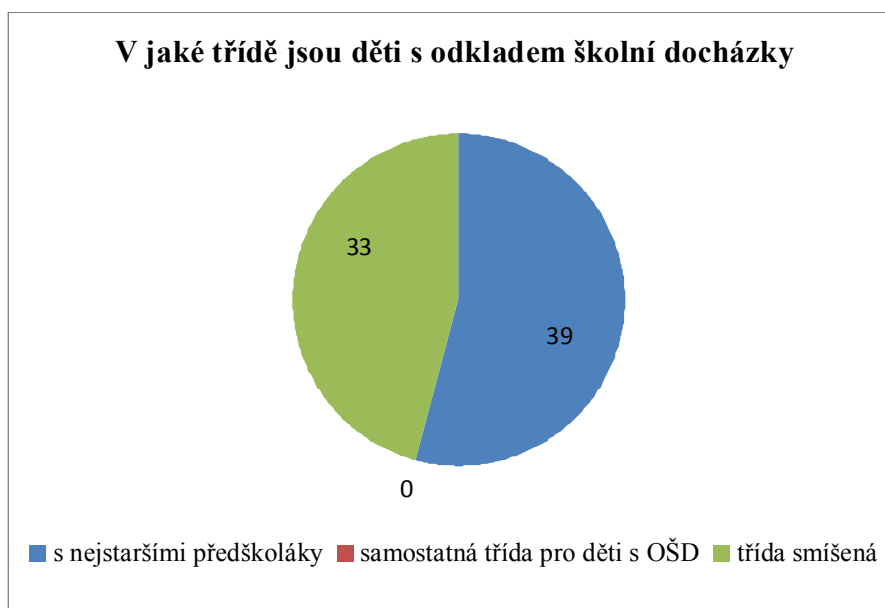
pohlaví stejně a jeden dotazovaný (1,4%) vybral odpověď, kde ve třídě převažují dívky, které mají odklad školní docházky.

Položka č. 3 Kolik je většinou dětí ve třídě, které mají odklad školní docházky?

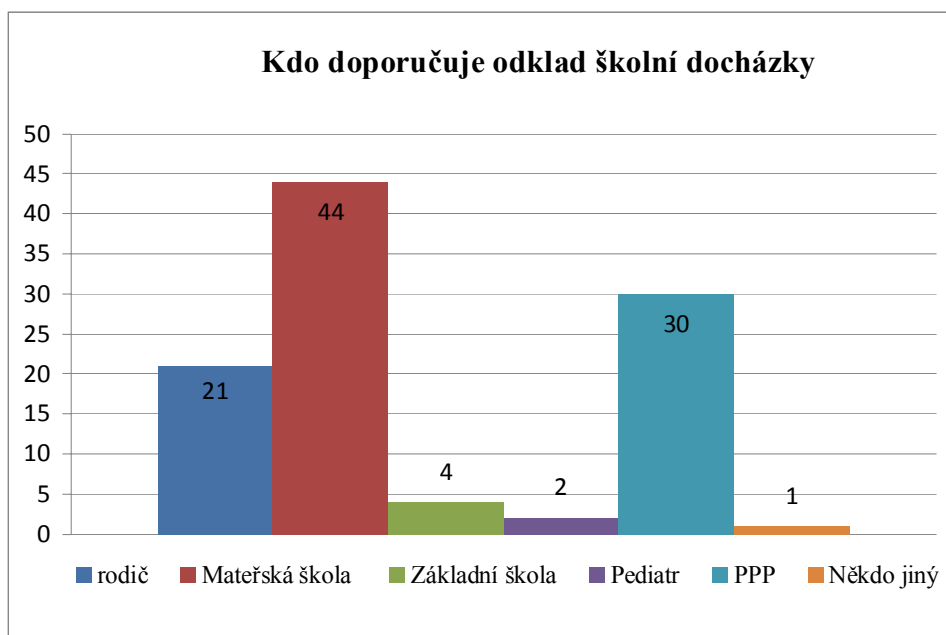
Graf ukazuje, že odklad školní docházky mají ve třídě nejčastěji 1-2 děti (51,4%). 3-4 děti ve třídě mají odklad ve 31,9% případů. 5-6 dětí s odkladem je ve třídě v 11,1%. V 5,6 % bývá ve třídě 7 a více dětí. Počet dětí ve třídě, které mají odklad školní docházky, je ovlivněn velikostí mateřské školy a počtem dětí ve třídě.

Položka č. 4 Do jaké třídy chodí děti s odkladem školní docházky?

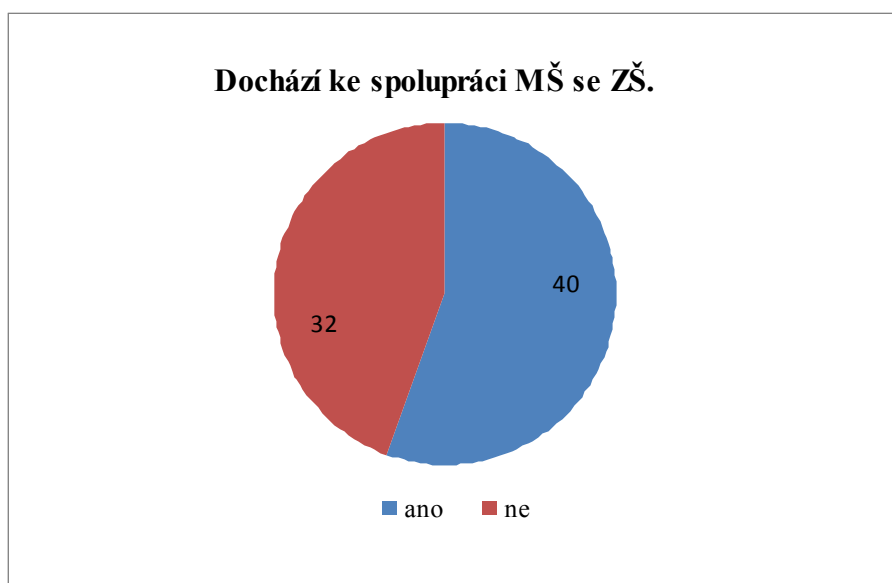
Přibližně polovina dětí s odkladem školní docházky chodí do třídy smíšené 54,2%, do třídy s nejstaršími předškoláky chodí 45,8%. Žádným z respondentů nebyla vybrána odpověď, že mateřská škola má samostatnou třídu pro děti s odkladem školní docházky.

Položka č. 5 – Kdo nejčastěji doporučuje odklad školní docházky.

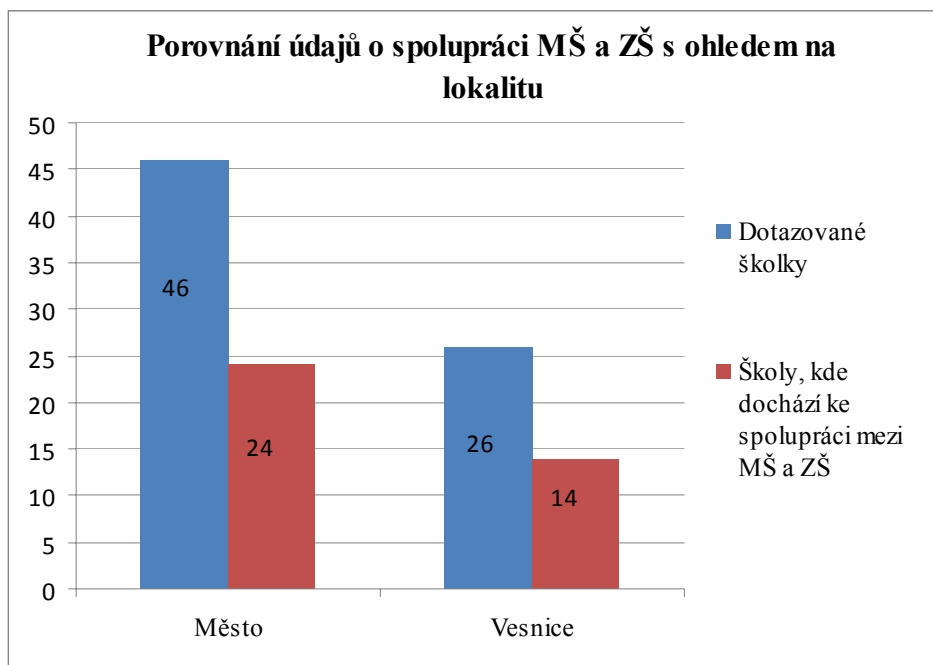
Na tuto otázku někteří respondenti vybrali i více než jednu možnost, proto je odpovězeno celkem 102 krát. Nejčastěji doporučuje odklad školní docházky mateřská škola (43,1%), druhým je pedagogicko-psychologická poradna (29,4%). Podle průzkumu jsou rodiče na třetím místě, kdo určuje odklad školní docházky a to 20,6%. Po rodičích se zařadila základní škola (3,9%), po ní pediatr (1,9%). Jeden respondent (0,9%) uvedl, že odklad školní docházky navrhl někdo jiný a to logoped.

Položka č. 6 Dochází ke spolupráci mateřské a základní školy.

V tomto případě dotazovaní ve 55,6% spolupracují základní a mateřská škola. Ve 44,4% spolu školy nespolupracují.

Graf 1 Navazující na položku č. 1 a 6: Porovnání spolupráce mateřských a základních škol s ohledem na lokalitu.

Ze 72 dotazníků (100%) bylo 46 školek (63,9%) z města. Z toho spolupracuje základních a mateřských škol 24 (37,6%) Dotazovaných školek z vesnice bylo celkem 26 (36,1%) a spolupracuje jich 14 (38,8%). Z toho vyplývá, že mateřské školy na

vesnici spíše spolupracují se školou základní oproti městským školám, ale rozdíl činí pouhé 1,2%.

Položka č. 7 Způsoby jakým spoluprací základní a mateřské školy:

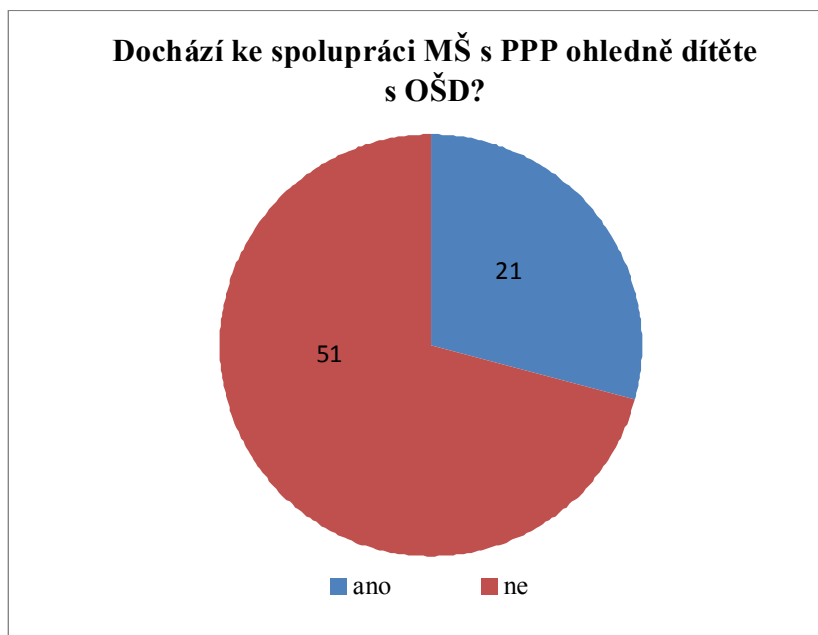
V dotazníkovém šetření respondenti nejčastěji popisovali spolupráci mezi školami:

- pomocí společných akcí – karnevaly, společné tvoření, společná účast na mezinárodním dnu dětí, hraní pohádek pro děti mateřských škol, žáky základních tříd, různé výstavy
- předškolní děti navštěvují základní školu, kde mohou shlédnout výuku v 1. ročníku
- učitelé základní školy dochází do školy mateřské a konzultují jednotlivé děti, které půjdou k zápisu do první třídy. (popř. mateřská škola vypracovává podklady – seznam dětí s datem narození, bydlištěm a doporučení o dítěti.)
- učitelé mateřských škol se zúčastňují zápisu dětí do první třídy.

Odpovědi, které se vyskytly pouze jednou.

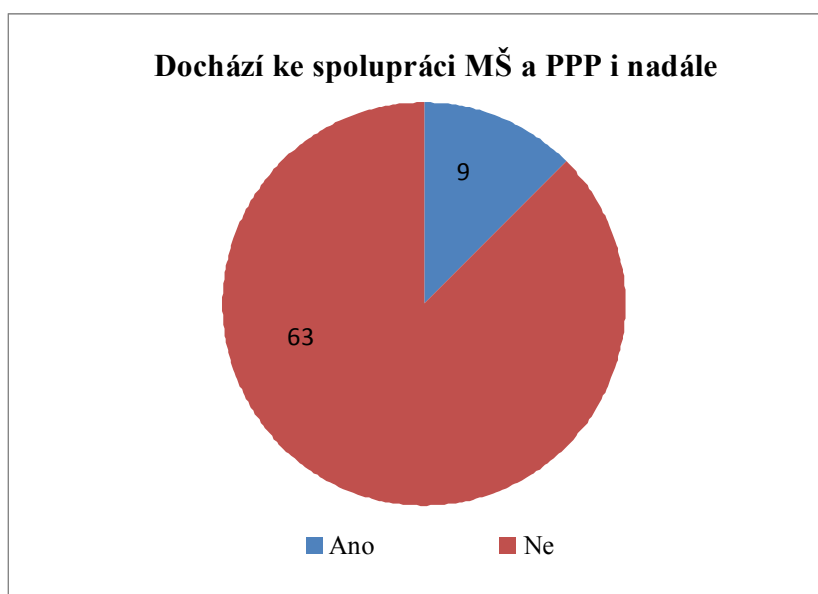
- dochází ke schůzce rodičů předškolních dětí s učiteli základních škol
- konzultace jednotlivých problémů po zápise
- zápisy předškoláků „nanečisto“
- do mateřské školy dochází výchovná poradkyně ze základní školy

Položka č. 8 Spojilo se s mateřskou školou pedagogicko-psychologické pracoviště ohledně konzultace o dítěti, které má dostat odklad povinné školní docházky?

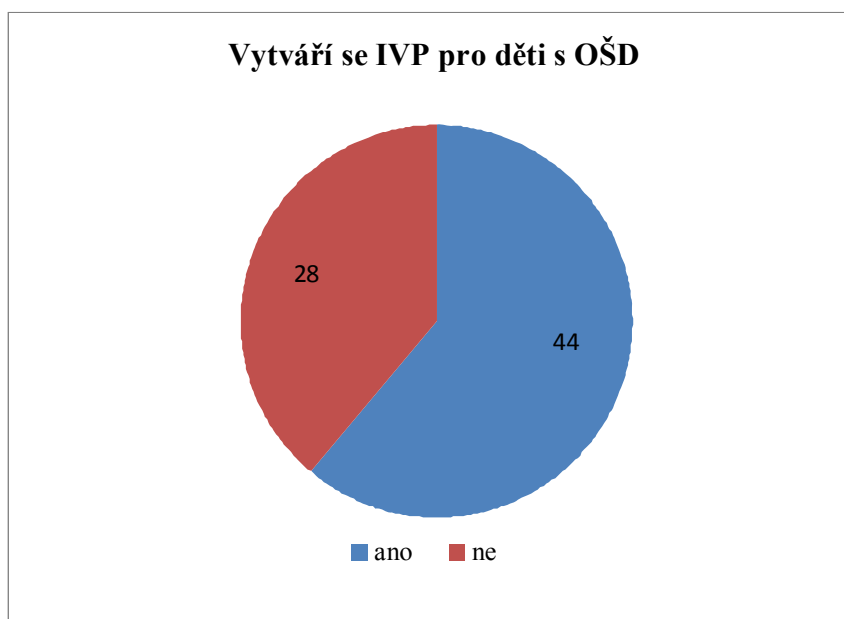
V tomto případě tři čtvrtě (70,8%) dotazovaných školek nespolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou. Zbytek (29,2%) odpovědí bylo kladných. Většina z kladných odpovědí se týkala tvrzení pedagogů mateřských škol, že spolupráce probíhá na základě vypracování posudku na dítě, které má návrh na odklad školní docházky.

Položka č. 9 Dochází ke spolupráci pedagogicko-psychologické poradny a MŠ i nadále?

V tomto případě již většina respondentů odpovídala záporně. K následné spolupráci dochází pouze ve 12,5%. 63 mateřských škol (87,5%) již nadále nespolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou. Ti, kteří spolupracují i nadále s PPP, pak je to ve formě individuální konzultace, vypracovávání depistáže před zápisem do ZŠ. Dále diagnostika a průběžné kontroly s doporučením dalšího postupu.

Položka č. 10 Vytvářejí mateřské školy individuální vzdělávací plán (IVP) pro děti s odkladem školní docházky.

Šetření ukázalo, že mateřské školy vypracovávají individuální vzdělávací plán (61,1%), ale je stále 38,9% mateřských škol, které IVP nemají. V případě, že ho nemají, respondenti doplnili, jakým způsobem pracují s dětmi, které mají odklad školní docházky.

Nejčastější odpovědi byly:

- pedagogové pracují s dětmi na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny.
- S dětmi se pracuje stejně jako s ostatními předškoláky, akorát se více dohlíží na to, aby svou práci dokončily.
- Zaměření se na ty oblasti, které je třeba u dětí podporovat

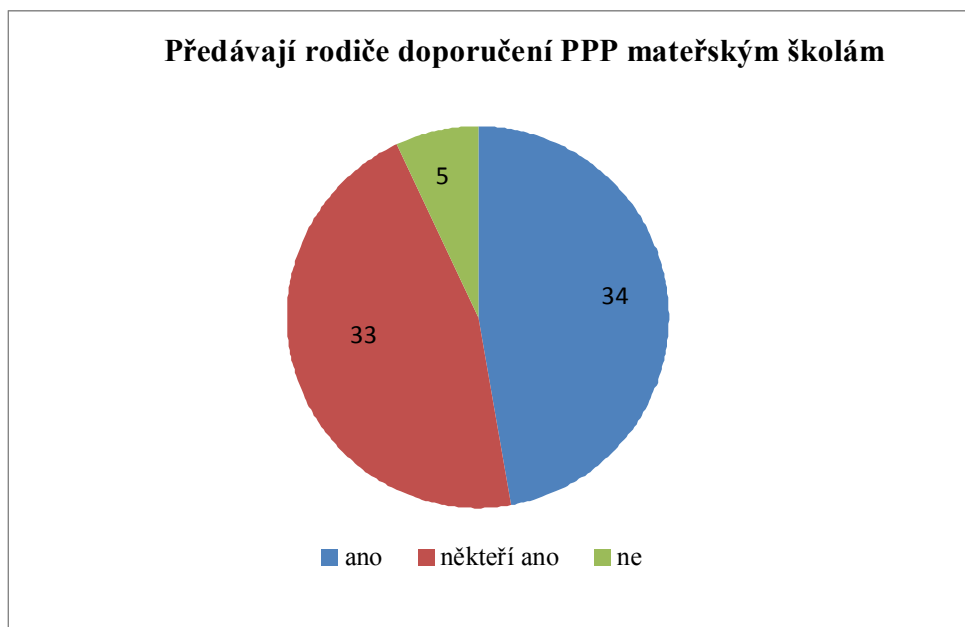
Jednotlivé odpovědi byly:

- zadávání individuálních činností pro děti s odkladem školní docházky, ale s ohledem na počet dětí na třídě, se to těžko praktikuje
- více činností v rámci nadstandardních aktivit „školáků“
- práce s dětmi při odpoledním odpočinku

Položce č. 11 (dotazníku je součástí přílohy) Jakou formou vypracováváte individuální vzdělávací plán? (IVP)

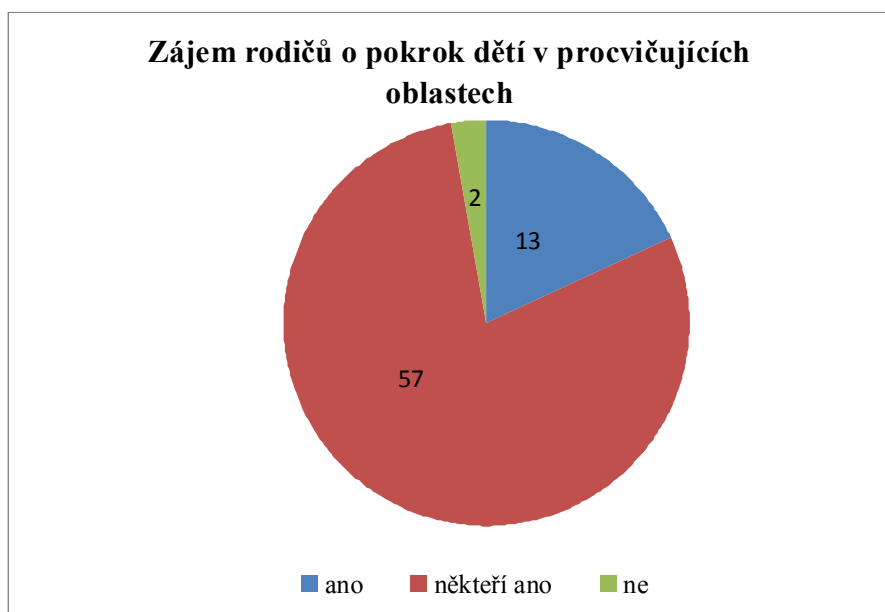
Necelá polovina dotazovaných (47,2%) mají vypracovaný individuální vzdělávací plán do oblastí, ve kterých je třeba dítě rozvíjet a ty oblasti se dále kontrolují. Podle výzkumu jsou dále školy, které nemají individuální vzdělávací plán pro děti s odkladem školní docházky vůbec (30,6%). Shodně skončily dvě poslední odpovědi s 11,1%, kdy v jednom případě mateřské školy mají vypsane oblasti, ve kterých je třeba dítě rozvíjet, ale dál už s tím plánem nepracují. Druhou odpovědí (11,1%) je vypracování individuálního vzdělávacího plánu jiným způsobem. V tomto případě respondenti vždy doplnili, že se IVP vypracovává na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny.

Položka č. 12 Předávají rodiče mateřské škole výsledky a doporučení vyšetření z pedagogicko-psychologické poradny?

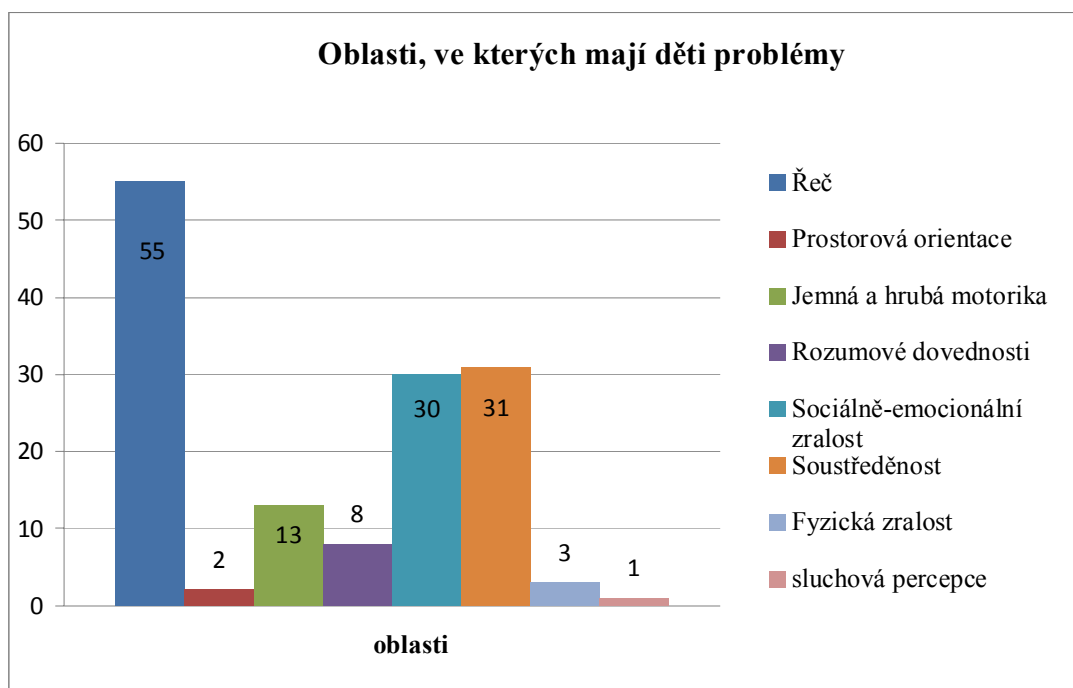
Téměř polovina dotazovaných mateřských škol dostává od rodičů vyjádření pedagogicko-psychologické poradny (47,2%). Druhá polovina (45,8%) se vyjádřila, že někteří ano. A pouze pět respondentů (6,9%) odpovědělo, že jim rodiče nepředávají vypracovaný posudek.

Položka č. 13 Mají rodiče zájem o pokrok dítěte v rozvíjených oblastech?

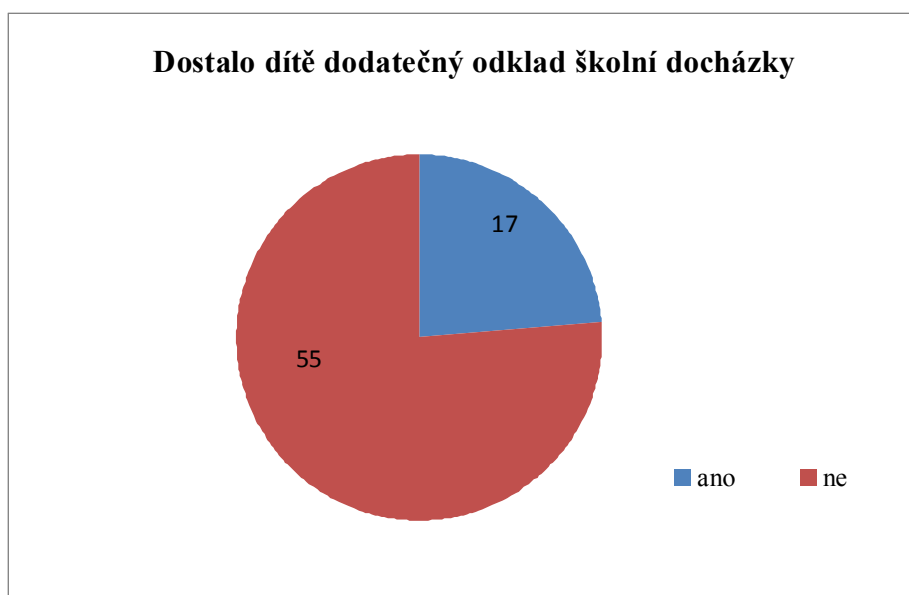
Šetření ukázalo, že většina rodičů má zájem o pokrok dětí v oblastech, které jsou třeba posilovat. Pouze dva respondenti odpověděli, že rodiče zájem nemají.

Položka č. 14 Ve kterých oblastech mají předškolní děti nejčastěji problémy?

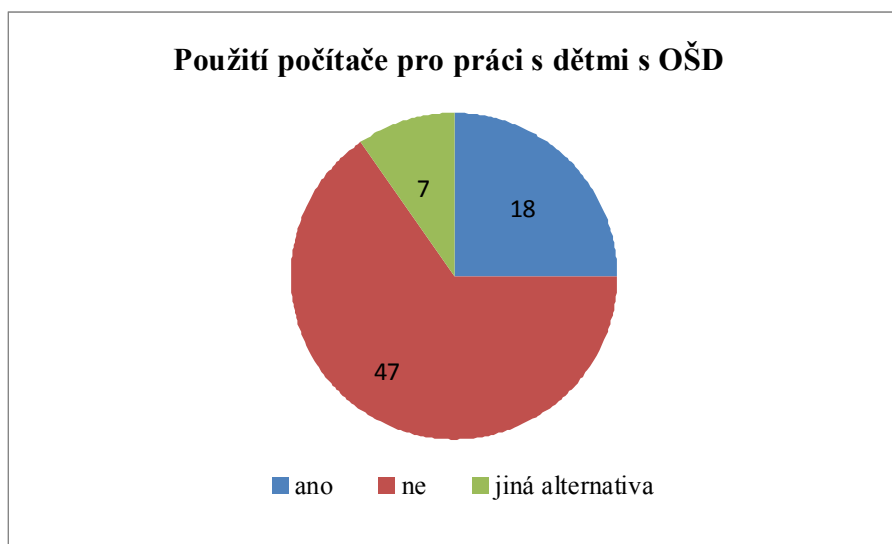
Dotazovaní v této položce vybírali jednu i více možností. Z celkového počtu 72 dotazníků, byl konečných odpovědí 143. Podle respondentů mají děti nejvíce problémy v oblasti řeči (38,5%). Dále jsou dvě skoro vyrovnané oblasti a to sociálně- emocionální zralost (20,9%) a o jeden „stupínek“ výš je soustředěnost (21,8%). Jemná a hrubá motorika mají 9,1%, rozumové dovednosti 5,6%. Mezi poslední se zařadila fyzická zralost (2,1%), prostorová orientace (1,4%) a se 0,7% sluchová percepce (ta nebyla v dotazníku nabízena, byla doplněna respondentem.)

Položka č. 15 Setkali jste se někdy s dodatečným odkladem školní docházky?

Z grafu vyplývá, že děti nedostávají dodatečný odklad školní docházky v 76,4%. V případě, kdy se mateřské školy setkaly dodatečným odkladem školní docházky, bylo 23,6%. Dotazovanými bylo dodáno v deseti případech, že dodatečné odklady dostaly děti rodičů, kteří nedbali na doporučení pedagogů, kteří navrhovali pro dítě odklad povinné školní docházky.

Položka č. 16 Používáte počítač při práci s dětmi s odkladem školní docházky?

Ze 72 dotazovaných nepoužívá počítač, pro práci s dětmi 65,3% respondentů. 24,9 % pedagogů počítač při práci využívá. 9,7% odpovídajících vybralo možnost jiná

alternativa, kde při práci využívají v 5 případech interaktivní tabuli, v jednom případě TV lupu a vhodné dумы.

Položka č. 17 Jaký materiál (literatura) či metoda, se nejčastěji používá při práci s dětmi s odloženou školní docházkou?

Literaturu, kterou dotazovaní, napsali nejčastěji: (řazeno abecedně)

Barevné kamínky	Předcházíme poruchám učení
Diagnostika dítěte předškolního věku	Rozvoj grafomotoriky a podpora psaní
Kafomet	Šimonovy pracovní listy
Logicco Piccolo	

Literatura (metoda), která byla zmíněna jednou (řazeno abecedně)

Děti s odkladem školní docházky a jejich úspěšný start ve škole

Dříve než půjdu do školy	Předcházíme poruchám učení
Filipovy pracovní listy	Předškoláci ve škole
Fragment	Předškolákův rok
Hráškovy sešity	Společenské hry
Knihy O. Zelinkové	Svojtka
Kuliferda	Školka plná zábavy
Logopedické hříčky	Školní zralost- Bednářová
Metoda dobrého startu	Testy pro odhalování poruch učení
Methodické listy vypracované k interaktivní tabuli	
Montessori pomůcky	Těšíme se do školy
Nomiland	Tomíkovy sešity
Pexeso	Včelička
Pohybové cvičení	

6.1 Interpretace výsledků šetření.

Prostřednictvím uskutečněného dotazníkového šetření, je tedy možné shrnout získané informace a zodpovědět formulované otázky, které byly položeny v úvodu praktické části.

Na otázku, zda mateřské školy vypracovávají individuální vzdělávací plán, respondenti reagovali v 61,1% kladně. Individuální vzdělávací plán je většinou vypracovaný do oblastí, ve kterých je třeba dítě rozvíjet a ty oblasti se během roku kontrolují. Ty, mateřské školy, které nemají individuální vzdělávací plán, pracují s dětmi většinou podle doporučení pedagogicko-psychologické poradny. V jiných případech s nimi pracují stejně, jako s ostatními předškolními dětmi, akorát více dbají na to, aby zadaný úkol dítě dokončilo.

Šetření ukázalo, že mateřská škola nejčastěji navrhuje odklad školní docházky a počet dětí, které mají odklad, je nejčastěji 1-2 děti ve třídě. Ve většině jsou to chlapci, kdo dostává odklad školní docházky. Průzkum ukázal, že děti s odkladem školní docházky navštěvují smíšené třídy nebo třídy s nejstaršími předškoláky přibližně ve stejném poměru.

Průzkum ukázal, že u necelé třetiny (70,8%) dotazovaných mateřských školek nedochází ke spolupráci pedagogicko-psychologické poradny a mateřské školy. Respondenti, kteří odpověděli, že s touto organizací spolupracují, byla kooperace ve formě vypracování posudků na dítě, které má návrh na odklad školní docházky a výjimečná byla individuální konzultace. Snaha o spolupráci probíhá na straně pedagogů, nikoliv ze strany pedagogicko-psychologické poradny. V otázce, zda mateřské školy i nadále spolupracují s pedagogicko-psychologickou poradnou, se záporné odpovědi zvýšily až na 87,5%. Šetření ukázalo, že k pedagogům mateřských škol se ve většině případů dostává doporučení z pedagogicko-psychologické poradny, na kterou oblast je třeba se více zaměřit, i přesto, že rodiče nejsou povinni učitelům tyto výsledky předávat. Sami rodiče mají zájem o pokrok dětí v oblastech, které jsou třeba u dětí rozvíjet. Děti nejčastěji dostávají odklad povinné školní docházky kvůli nedostatkům v oblasti řeči (38,5%), poté soustředěnosti (21,8%) o jedno méně byla sociálně-emocionální zralost. Šetření se také zabývalo tím, zda se pedagogové setkávají s dodatečným odkladem školní docházky. Třetina dotazovaných se s touto možností nesešlo. Ti, co mají zkušenost, že se k nim vrátilo dítě zpět ze základní školy, doplnili

odpověď tím, že rodiče dítěte nereagovali na doporučení odkladu školní docházky a nechali dítě nastoupit do první třídy.

Z celkového počtu 72 dotazovaných byla větší část mateřských školek z města a v menším poměru byly z vesnice. Při porovnávání spolupráce mateřské školy a základní školy z hlediska lokality, nebyla s převahou prokázána ani spolupráce městských školek či škol na vesnici se školami základními. Vesnické školy spolupracují o 1,2% více než školy, které jsou ve městě, což je zanedbatelné množství. Způsob jakým nejčastěji školy spolupracují je pořádání společných akcí. (divadla, výstavy, společné tvoření,...) Dalším způsobem spolupráce je návštěva základní školy předškolními dětmi, kde děti shlédnou výuku dětí v prvních ročnících. Další uvedená možnost spolupráce je konzultace učitelů mateřské a základní školy o dětech, které se chystají k zápisu. Pedagogové mateřských škol se účastní zápisů budoucích „prvňáčků“.

Šetření se také zabývalo tím, zda se pedagogové setkali s dodatečným odkladem školní docházky. Tři čtvrtě dotazovaných se s touto možností neseťkali. Ti, co mají zkušenost, že se dítě vrátilo zpět ze základní školy, byla odpověď doplněna, že rodiče dítěte nereagovali na doporučení odkladu školní docházky a nechali dítě nastoupit do první třídy.

Více než polovina učitelů používá při práci s dětmi s odkladem školní docházky počítač. Jako další alternativa používaná při práci s dětmi byla uváděna interaktivní tabuli či vhodné dumpy. Jako literaturu uváděli respondenti například Barevné kamínky, Diagnostika dítěte předškolního věku, Kafomet, Logicco Piccolo, Přecházíme poruchám učení, Rozvoj grafomotoriky a podpora psaní, Šimonovy pracovní listy. (seřazeno abecedně)

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsme měli možnost seznámit se, s často diskutovatelným tématem a to odkladem povinné školní docházky. Šetření bylo zaměřeno na práci s dětmi, které mají odklad školní docházky. Díky dotazníkovému šetření bylo možné odpovědět na výzkumné otázky, které jsou položené na začátku praktické části.

Teoretická část objasnila základní pojmy, které se týkají vývojového období dítěte před vstupem na základní školu a s ním spojená problematika. Se zápisem do první třídy souvisí odklad povinné školní docházky a s ním individuální vzdělávací plán. Průzkum v praktické části ukázal, že se v každé mateřské školce setkáme minimálně s jedním dítětem, které má odklad školní docházky. Více než polovina dotazovaných školek vytváří pro děti s odkladem individuální vzdělávací plán, který je zpracováván pedagogy různým způsobem. Překvapivým zjištěním bylo, že pedagogicko-psychologické poradny velice málo spolupracují s mateřskými školami při diagnostikování školní zralosti či nezralosti dítěte pro vstup do základní školy. Většina spolupráce spočívá ve psaní posudků na dítě, kterému je navrhnut odklad školní docházky.

Ze šetření vyšlo, že na vesnických školách dochází k větší spolupráci mezi školami základními a školami mateřskými, ale o pouhé 1,2%. Je třeba vycházet ze skutečnosti, že celkem bylo školek 72 (z toho pouze 26 vesnických), což je z celkového počtu mateřských školek po celé České republice, zanedbatelný počet.

Zpracování bakalářské práce bylo velice podnětné. Díky teoretické části jsem zjistila, že mateřské školy by měly vypracovávat individuální vzdělávací plán pro děti, které mají odklad povinné školní docházky. Při hledání materiálů jsem nenašla žádnou literaturu, která by se zabývala tvorbou individuálního vzdělávacího plánu pro děti, které mají odklad školní docházky. Veškeré zdroje se týkaly dětí, které jsou již ve škole základní nebo dětí, které mají nějaké zdravotní postižení. Pouze RVP PV obsahuje kapitolu, která se vztahuje k dětem se specifickými potřebami.

Jednou z možností kdy, dítě nezvládá nároky základní školní docházky je dodatečný odklad. Šetření prokázalo, že se pedagogové s touto možností setkávají. Ale tento způsob řešení je pro psychický vývoj dětí velice nevhodný. Proto je dobré, aby se na

diagnóze dítěte podíleli nejen odborníci, ale také rodiče dítěte a odklad školní docházky byl vždy dostatečně zvážen.

S rostoucím počtem odkladů povinné školní docházky (v tomto roce 22,4%), je téma bakalářské práce velice aktuální. V případě, že je odkladem školní docházky nutný, nabízí se dítěti čas dozrát. A tato doba by měla být vhodně využita. Pedagogicko-psychologická poradna vypracovává pro dítě posudek. Je vhodným podkladem pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu (IVP), který vytváří pedagog mateřské školy. Stává se základem pro práci s dětmi s odkladem školní docházky.

Seznam použité literatury

- Zelinková, O.: *Pedagogická diagnostika a individuální vzdělávací program*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-262-0044-4
- Přenosilová, D.: *Diagnostika ve speciální pedagogice*. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-157-7
- Říčan, P., Krejčířová D.: *Dětská klinická psychologie*. Praha: Grada, 2006. ISBN 978-80-247-1049-5
- Kořátková S.: *Dítě a mateřská škola*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-1568-1
- Vágnerová, M.: *Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-0956-0
- Mertin, V., Gillernová, I.: *Psychologie pro učitelky mateřských škol*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-799-X
- Kolláriková, Z., Pupala, B. (eds.): *Předškolní a primární pedagogika*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-585-7
- Vágnerová, M., Klégrová, J.: *Poradenská psychologická diagnostika dětí a dospívajících*. Praha: Karolinum, 2008. ISBN 978-80-246-1538-7
- Langmeier, J., Krejčířová, D.: *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 2006. ISBN 978-80-247-1284
- Langmeier, J., Krejčířová, D.: *Vývojová psychologie*. Praha: Grada, 1998. ISBN 80-7169-195
- Šulová, L.: *Předškolní dítě a jeho svět*. Praha: Karolinum. 2003. ISBN 80-246-0752-2
- Beníšková T.: *První třídou bez pláče*. Praha: Grada. 2007. ISBN 978-80.247-1906-1
- Průcha, J., Walterová, E., Mareš, J.: *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-647-6
- Krejčová, V., Kargerová, J.: *Vzdělávací program Začít spolu: metodický průvodce pro první stupeň základní školy*. Praha: Portál, 2003. ISBN 807178-695-0

Použité internetové zdroje

www.msmt.cz/file/28733

www.msmt.cz/statistika-skolstvi/zapisy-do-1-rocniku-zakladnich-skol

[http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=58471&recShow=38&nr=561~\(@F@\)\)\\$&rpp=50#parCnt](http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=0&idBiblio=58471&recShow=38&nr=561~(@F@))$&rpp=50#parCnt)

<http://www.kvkskoly.cz/manazer/metodika/Stranky/Dodate%C4%8Dn%C3%BD-odklad-povinn%C3%%A9-%C5%A1koln%C3%Aaddoch%C3%A1zky.aspx>

<http://aktualne.centrum.cz/domaci/zivot-v-cesku/clanek.phtml?id=776147>

PŘÍLOHA

Dotazník

Pro pedagogy, kteří pracují s dětmi s odkladem školní docházky.

Dobrý den, jmenuji se Lenka Sýkorová, jsem studentkou třetího ročníku Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, obor Učitelství pro MŠ.

Ráda bych Vás touto cestou požádala o vyplnění dotazníku, který je součástí mé bakalářské práce. Dotazník slouží k šetření, které zjišťuje, zda a jakým způsobem se pracuje s dětmi s odloženou školní docházkou, zda se pro ně vytváří individuální vzdělávací plán.

Jakým způsobem je třeba dotazník vyplňovat a komu je určen?

Dotazník je určen učitelům a učitelkám mateřských škol, které mají ve třídě děti s odloženou školní docházkou. Dotazník obsahuje 17 otázek. Odpověď, kterou vyberete, můžete zakroužkovat či podtrhnout, popřípadě doplnit vlastními slovy. Vyplnění tohoto dotazníku Vám zabere maximálně 15 minut. Dotazník je anonymní. Předem děkuji za vyplnění a za dobu, kterou jste dotazníku věnovali.

- 1) Pracujete v mateřské škole, která je:
 - a) na vesnici
 - b) ve městě

- 2) Kdo nejčastěji doporučuje (navrhuje) dítěti odklad školní docházky?
 - a) nikdo
 - b) rodič
 - c) mateřská škola
 - d) základní škola
 - e) pediatr
 - f) pedagogicko-psychologická poradna
 - g) někdo jiný

- 3) Kolik dětí ve třídě má většinou odklad povinné školní docházky?
 - a) 1-2
 - b) 3-4
 - c) 5-6
 - d) 7 a více

- 4) Odklad školní docházky mají:
 - a) více chlapci
 - b) více děvčata
 - c) obě pohlaví jsou stejná

- 5) Spolupracuje s Vámi základní škola při zápisu dětí do školy?

- a) ano
- b) ne

6) Pokud jste v předchozí otázce odpověděli ano, vypište, jakým způsobem spolupracujete se základní školou. (pokud jste zaškrtnli ne, pak tuto otázku vynechejte).

.....
.....
.....
.....

7) Do jaké třídy chodí děti s odkladem školní docházky?

- a) s nejstaršími předškoláky
- b) v naší školce je i samostatná třída s dětmi s ODS
- c) chodí do třídy smíšené
- d) jiná možnost

8) Vytváříte pro dítě s odkladem školní docházky individuální vzdělávací plán?

- a) ano
- b) pokud ne, jakým způsobem pracujete s dítětem

.....
.....

9) Jakou formou vypracováváte individuální vzdělávací plán?

- a) máme vypsane oblasti, ve kterých je třeba dítě rozvíjet, dál už s plánem nepracujeme.
- b) oblasti, ve kterých je třeba dítě rozvíjet máme rozdělené do několika etap, které postupně kontrolujeme.
- c) Individuální vzdělávací plán vypracováváme jinak, doplňte jakým způsobem.

.....
.....

d) Nemáme IVP pro děti s odkladem školní docházky

10) Spojilo se s Vaší mateřskou školou odborné pedagogické pracoviště kvůli konzultaci dítěte, u kterého se rozhoduje o odkladu školní docházky?

- a) ano
- b) ne

11) Spolupracujete s tímto pracoviště i nadále? (pokud jste v ot. č. 10 odpověděli ne, pak zaškrtněte odpověď b).

- a) ano

.....
.....

(prosím, o doplnění jakým způsobem)

- b) ne

12) Předávají Vám rodiče dítěte s odkladem školní docházky výsledky a doporučení od odborného pedagogického pracoviště?

- a) ano
- b) někteří ano
- c) ne

13) Mají rodiče zájem o pokrok dětí v oblastech, ve kterých je dítě třeba rozvíjet?

- a) ano
- b) někteří ano
- c) ne

14) Ve kterých oblastech mají děti s odkladem školní docházky nejčastěji problémy? (můžete označit dvě oblasti)

- a) Řeč (výslovnost)
- b) prostorová orientace
- c) jemná a hrubá motorika
- d) rozumové dovednosti
- e) sociální- emocionální zralost (stálost)
- f) soustředěnost
- g) fyzická zralost (váha, výška)

15) Stalo se u vás ve školce, že by dítě dostalo dodatečný odklad školní docházky? (tzn. vrátilo se k Vám dítě zpátky ze základní školy)

- a) ano
- b) ne

16) Který materiál (literaturu) či metodu používáte nejčastěji při práci s dětmi s odloženou školní docházkou? (stačí uvést tři metody nebo zdroje – Šimonovy listy, atd.)

.....
.....
.....
.....

17) Používáte při práci s dětmi i počítačové programy či jiné alternativy?

- a) ano, používáme počítač pro práci dětí s ODS
- b) ne, nepoužíváme
- c) jiná alternativa, jaká:

.....

Pedagogicko-psychologická poradna České Budějovice

Odloučené pracoviště: České Budějovice,
Nerudova 59, 370 04 České Budějovice
Tel.: 387 927 111 -153 (154) e-mail: poradna.info@pppcb.cz, www.pppcb.cz

Rodiče/zákonní zástupci:
Paní Edita Cepáková
Vitín 86, Ševětín, 373 63

Č.j.: OŠD 221 /12 pppcb
Počet listů: 1
Počet příloh: 0

Zpráva z odborného vyšetření

Klient: XXXXXXXXXX

Datum narození: 18. 8. 2006
Bydliště: Vitín 86, Ševětín

Vyšetření provedeno dne: 12. 4. 2012
Zpráva napsána dne: 12. 4. 2012

Závěry speciálně pedagogického vyšetření školní připravenosti

Dívku k vyšetření doprovází matka, žádá o vyšetření školní připravenosti dcery zejména z důvodu zvýšené hravosti a vzdorovitosti (učitelky MŠ dle matky doporučují odklad školní docházky – písemné vyjádření mateřské školy k dispozici nemáme).

Psychomotorický vývoj včetně řeči probíhá dle sdělení matky v normě, častější je nemocnost dívky.

Somaticky je Barborka přiměřeně vyspělá, kontakt navazuje pasivněji, jednotlivé hlásky vyslovuje čistě. V úkolové situaci se ještě nedokáže soustředit na potřebnou dobu, je zvýšeně unavitelná, odmítá plnit úlohy školního charakteru, ve kterých si nevěří. Psací náčiní drží dívka v pravé ruce (dominantní oko má také pravé) nesprávným úchopem. Téměř ve všech zkouškách školní připravenosti dosahuje Barborka v současné době podprůměrných výkonů (zrakové a sluchové rozlišování, početní představy, grafomotorické a kresebné výkony), nevyzrálé jsou časoprostorové vztahy.

Závěr:

Pro celkovou nezralost a nepřipravenost na plnění úkolů školního charakteru jednoznačně doporučujeme realizovat u Barborky odklad školní docházky.

Matce bylo doporučeno rozvíjet u dcery:

- grafomotoriku a vizuomotorickou koordinaci – úchop tužky (*zacvičeno, možnost používání trojhranného nástavce*);
- určování počáteční a konečné hlásky ve slovech;

- postupně prodlužovat čas věnovaný některým z doporučených aktivit - po krátkých úsecích (*jednotlivých minutách*);
- vést dívku k samostatnosti a sebedůvěře;
- informovanost o okolním světě;
- početní představy;
- zrakové rozlišování zrcadlových tvarů;
- rozvíjet hrubou i jemnou motoriku (opičí dráha, prolézačky, různé sportovní aktivity, modelování, vytrhávání, stříhání atd.);
- cvičit sluchové rozlišování zvukově podobných nebo stejných slov (*např. ním - ným, let - led atd.*);
- rozvíjet znalosti z oblastí rostlin, zvířat, povolání, společenského dění, domácnosti apod., nechat vyprávět přečtené pohádky, rozvíjet co nejvíce slovní zásobu;
- zaměřit se na časoprostorové vztahy (procvičovat pojmy dole, nahoře, před, za, mezi, nad, pod, vedle atd.);

Matka akceptuje závěry vyšetření i doporučení.

Matce jsme nabídli možnost spolupráce – speciálně pedagogické vedení – s využitím primárně preventivního individuálního programu –KUPOZ–, pro děti do zahájení povinné školní docházky. Jeho cílem je poskytnout základní sociální, popř. informační orientaci a přispět k přijatelné adaptaci na školu, ale i k bezproblémové sociální adaptaci obecně, podněcovat zdravý vývoj osobnosti dítěte. V případě zájmu se může kontaktovat (Mgr. Jaromíra Brichtová, tel. 387 927 170).

Doporučujeme poskytnout kopii zprávy z vyšetření také učitelkám mateřské školy.

Vyšetřila: Mgr. J. Brichtová, spec. pedagožka

Vedoucí pracoviště: PhDr. H. Plucarová, psycholožka

Pedagogicko-psychologická poradna
 Nerudova 59, 370 04 České Budějovice
 IČ 750 50 072
 pracoviště:
 Nerudova 59, 370 04 České Budějovice
 c.2 Tel. 387 927 153-4

INDIVIDUÁLNÍ VZDĚLÁVACÍ PLÁN

nar. 18. 8. 2006

Doporučení

- Procvičovat určování počáteční a konečné hlásky ve slově
- Rozvíjet grafomotoriku
- Procvičovat početní představy
- Rozvíjet slovní zásobu
- Procvičovat pojmy dole, nahoře, před, za, mezi apod.
- Rozvíjet hrubou i jemnou motoriku
- Prohlubovat znalosti v oblasti rostli, zvířat, povolání, domácnosti

Spolupráce

- S rodiči
- Se ZŠ
- S PPP

Cvičební texty

Barevné kamínky – Přikrylovi

Velké hrátky se zvířátky – Fragment

Těším se do školy – R. Frančíková

Mezi námi předškoláky – J. Bednářová

Zábavné cviky - jednotažky – J. Jošt

Slovník Abstraktních pojmů – A. Bilíková

Šimonovy pracovní listy – grafomotorika a krenlení

Šimon půjde do školy – Portál

Rozumíš mi? – I. Fialová a kol.

Obrázková škola řeči – F. Kábele, B. Pávková

Grafomotorické desky

Pomůcky pro rozvoj logického myšlení a jiné dostupné pomůcky v mš

Omalovánky, dokreslování obrázků